

Nowe odmiany kukurydzy - s. 5

Zmiany w żywieniu tuczników - s. 12

Schorzenia kończyn u krów - s. 10

Choroba sporowcowa pszczół- s. 14

Odszedł od nas Jan Paweł II, dla nas Papież - Polak.
Dla wszystkich wielki autorytet - niezwykle, dobry człowiek.
Pozostajmy wierni nauce i słowom Jego Świątobliwości
Jana Pawła II.

*Musicie być mocni mocą miłości, która jest potężniejsza
niż śmierć ...- Ojciec Święty*

Drodzy Czytelnicy!

Kolejny numer naszego pisma trafia do Was w okresie nasilonych prac wiosennych. Przyroda się budzi, nasze pola oczekują od nas wysiłku by wydać dobry plon. Dodatkowym „plonem” naszych gospodarstw są również dopłaty obszarowe o które należy ubiegać się w określonym terminie. Termin składania wniosków

o dopłaty w tym roku ustalony został od 15 marca do 15 maja. Coprawda dopuszczalne jest złożenie wniosku po tym terminie, ale nie później niż do 9 czerwca 2005 roku. Jednak za każdy dzień opóźnienia należna płatność będzie obniżana o 1 %. Dlatego też zachęcamy rolników, którzy jeszcze nie złożyli wniosków do skorzystania z pomocy naszych doradców przy wy-

pełnianiu wniosków i złożenia ich w Biurze Powiatowym Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Doradcy Oddziału w Grabanowie pełnią dyżury od poniedziałku do piątku (z wyjątkiem wtorków) w każdej gminie w godzinach od 8 do 15. Pomoc udzielana jest nieodpłatnie.

Zapraszamy

W numerze

Warto zainteresować się uprawą szparagów.....	3
Charakterystyka nowych odmian kukurydzy.....	5
Ochrona kukurydzy przed szkodnikami.....	6
Zmiany w żywieniu tuczników.....	7
V Międzynarodowe Targi „Ferma Bydła”.....	8
Schorzenia kończyn - straty, którym można zapobiec.....	10
Płyty obornikowe i zbiorniki na gnojówkę....	11
Porady pszczelarskie kwiecień.....	12
Naukowa Konferencja Pszczelarska w Puławach....	14
Czy wiesz że możesz.....	15
Ile pieniędzy i dla kogo.....	16
VII Forum Przedsiębiorczości w Lublinie.....	17
Spotkanie z Pieśnią i Tradycją Wielkopostną....	17
Trawnik w naszym ogrodzie to kłopot czy przyjemność.....	18
Przepisy naszych gospodyń.....	19

WYDAWCA:

Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
w Końskowoli Oddział w Grabanowie

DYREKTOR LODR

mgr inż. Andrzej Ryl

KIEROWNIK ODDZIAŁU

w Grabanowie inż. Eugeniusz Tarasiuk

ADRES REDAKCJI:

LODR Oddział Grabanów 21-500 Biała Podlaska
tel.: (0 83) 343 37 92 fax: (0 83) 343 81 98
e-mail: gazeta@odr.cyber.pl

Redaktor Naczelny: Marek Lewandowski

DRUK: LODR Poligrafia w Grabanowie

NAKLAD: 1100 egz.

Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego:

Biała Podlaska ul. Żeromskiego 3 tel/fax 343 32 34

Luków ul. Świdzka 12. tel/fax (0 25) 798 39 58

Parczew ul. Lubartowska 4 50 tel/fax 354 24 74

Radzyń Podlaski ul. Rynek 10 A tel/fax 352 84 06

Wisznice ul. Warszawska 13 tel/fax 378 22 49

Warto zainteresować się uprawą szparagów

W dniu 3 marca 2005 roku uczestniczyłem w seminarium na temat: „Zakładanie i prowadzenie plantacji szparagów”. Wykład przeprowadził prof. dr hab. Mikołaj Knaflowski z AR w Poznaniu, który jest autorytetem we wdrażaniu uprawy szparagów w Polsce. Seminarium to skłoniło mnie do napisania tego artykułu.

Użytkowanie plantacji szparagów trwa 12-13 lat i powinno być traktowane jako inwestycja długoterminowa. Założenie plantacji o powierzchni 1 ha i doprowadzenie jej przez kolejne 2 lata do plonowania wymaga poniesienia nakładów przekraczających 20 tys. zł.

P przed podjęciem decyzji o uprawie szparagów należy zorientować się o możliwościach i warunkach ich zbytu. Ma to duże znaczenie, ponieważ zebrane wypustki są bardzo nietrwałe i nie mogą być zbyt długo przechowywane nawet w chłodni a trzymane poza nią muszą być sprzedawane w dniu zbioru. W Polsce szparagi produkowane są przede wszystkim z myślą o sprzedaży na eksport (głównie do Niemiec).

W wybór stanowiska - pod szparagarnie należy wybrać pole płaskie o lekkiej wystawie południowej. Rośliny nie mogą być zaciemniane przez wysokie drzewa, natomiast wskazana jest osłona od strony silnie wiejących wiatrów. Nie należy zakładać plantacji na polu, na którym kiedykolwiek, a przynajmniej w ciągu ostatnich 25 lat rosły szparagi. Gleba powinna być lekka, piaszczysta, szybko nagrzewająca się, przepuszczalna, mogą być również gleby piaszczysto - gliniaste, a także piaszczyste z podłożem gliniastym

na głębokości powyżej 50 cm. Nie nadają się do uprawy szparaga gleby cięższe, o poziomie wody gruntowej powyżej 1 m, kamieniste zaskorupiające się a także z gliną zalegającą płycej niż 50 cm. Pod rozsadnik gleba powinna mieć podobne właściwości, chociaż wskazana byłaby nieco żyzniejsza tj. IV klasy bonitacyjnej. Aby stwierdzić przydatność gleby pod szparagarnię, należy zebrać informację i wykonać odkrywki glebowe do głębokości 1 m. Pole pod rozsadnik, jak i pod plantację najlepiej wybrać pod koniec lata, aby mieć wystarczający czas na przygotowanie gleby do uprawy. Przygotowanie gleby powinno obejmować następujące zabiegi: likwidację chwastów wieloletnich i zmniejszenie zachwaszczenia chwastami jednorocznymi, wzbogacenie w substancję organiczną, doprowadzenie odczynu do pH 6 -7 (poprzez 2- 3 krotne stosowanie wapna węglanowo- magnezowego w dawce 1,5 t/ha). Wapno należy wymieszać z glebą. Likwidację chwastów wieloletnich takich jak perz, powój czy osty należy zwalczać pod koniec lata lub wczesną jesienią herbicydami: Roundup, Avans czy Rodeo. Osty i ostrożenie można również zwalczać punktowo Lontrelem 300 SL a powój- Pielikiem.

Nawożenie i sadzenie - zalecane jest głębokie przyoranie jesienią obornika w ilości 60-100 t/ha lub równoważną ilość innego nawozu organicznego, np. torfu niskiego. Jeżeli w gospodarstwach brak dostatecznej ilości obornika, należy wysiać na przeoranie gorczycę, facelię, zboża w mieszance z motylkowymi np. żyto z wyką. Z nawozami organicznymi wskazane jest przyoranie części nawozów fosforowych oraz

wapna magnezowego jeżeli nie było stosowane. Dawki nawozów fosforowych i potasowych oraz magnezowych najlepiej ustalić na podstawie analizy gleby wykonanej przez Stację Chemiczno-Rolniczą. W przypadku nie przeprowadzenia analizy najczęściej stosuje się 100-200 kg/ha P_2O_5 , 150-250 kg/ha K_2O i 60-100 kg/ha MgO . Część nawozów potasowych wysiewa się jesienią, a część wiosną pod orkę. Nawozy azotowe wysiewa się dopiero po wytworzeniu zielonych pędów przez posadzone karpy. Orkę przedzimową należy wykonać na maksymalną głębokość do 50 cm. Jeżeli w glebie występują płycej zalegające zbite warstwy, wskazane jest zastosowanie głębosza. Zabieg ten poprawi przewiewność i przesiąkalność gleby.

Główna masa systemu korzeniowego szparaga znajduje się w warstwie gleby między 30 a 100 cm. W tej warstwie powinny być stworzone optymalne warunki do rozwoju korzeni. Wyoranie tzw. „martwicy” nie jest w uprawie szparaga szkodliwe, ponieważ jego system korzeniowy nie rozwija się w wierzchniej warstwie gleby. Nie należy wykonywać bardzo głębokiej orki, gdy istnieje możliwość przemieszczania na powierzchnię stosunkowo płytko znajdującej się gliny. Do głębokiej orki najbardziej przydatne są pługi odwracalne, bowiem orka powinna być wykonywana w jedną stronę. Najlepsze wymieszanie gleby z wapnem oraz nawozami organicznymi i mineralnymi można uzyskać przez zastosowanie glebogryzarek. Karpy sadzi się w pierwszej połowie kwietnia. Powinny być zdrowe, ważyć co najmniej 30-35 g i mieć 15 korzeni. Karpy są nietrwałe, trzeba je chronić przed przemarznięciem, wyschnięciem i zagraniem się, gdy są mokre. Dlatego powinny być posadzone w jak najkrótszym czasie

ciąg dalszy na s.4 ➡

Produkcja roślinna

➔ od momentu wykopania z rozsadnika. Do sadzenia należy wyorać bruzdy o szerokości ok. 40 cm i głębokości ok. 30 cm. Odległość między bruzdami powinna wynosić 160-180 cm a długość nie powinna przekraczać 150 m, gdy są one dłuższe pole trzeba podzielić drogami do zwożenia. Należy zwrócić uwagę, aby bruzdy były proste, w jednakowej odległości od siebie, gdyż w przeciwnym razie wystąpią trudności w późniejszym prowadzeniu plantacji. Karpę sadzi się w bruzdach co 30-40 cm, rozkładając na dnie ich korzenie, a następnie przysypując ziemią z wyoranych bruzd grubości 5-10 cm. Warstwa ziemi powinna być tym grubsza, im jest ona lżejsza i bardziej sucha. Po posadzeniu karp, bruzd nie należy zasypywać całkowicie ziemią. Karpę jeżeli nie zostały zaprawione przez producenta, trzeba bezpośrednio przed sadzeniem moczyć 20 min. w zawieszynie Funabenu 50 WP, Benlate 50 WP o stężeniu 0,5% lub Sarfum 500 S.C. o stężeniu 0,5%.

Odmiany- męskie mają wyższe wymagania ale dają wyższe plony i lepsze jakościowo. Najwięcej uprawia się odmian takich jak: Gynlim, Franklim, Eposs, Carlilim, Grolim, Ravel, Avolim oraz dwupienne Eposs, Alpha, Ariane, Schwetzingen Meisterschuss.

Pielęgnacja roślin - w pierwszym roku po założeniu szparagarni nie wskazane jest stosowanie herbicydów. W drugim roku pielęgnacja polega na spulchnianiu międzyrzędzi, zabronowaniu pola w poprzek rzędów i niszczeniu chwastów. W roku następnym, gdy plantacja jest dobrze pielęgnowana, można rozpocząć pierwsze zbiory. W tym celu, po spulchnieniu kultuwatorem gleby w międzyrzędziach i zabronowaniu plantacji w poprzek rzędów, przystępuje się do sypania wałów nad rzędami roślin. Wysokość wałów w pierwszym roku plonowa-

nia wynosi około 20 cm, licząc od powierzchni pola. W następnych latach, ze względu na rozrastanie się karp, wały należy podwyższyć do 35 cm. Po zbiorach, które rozpoczynają się pod koniec kwietnia, wały trzeba rozorać, a pole zabronować.

Zbiór- w pierwszym roku plonowania zbiór trwa około 3 tygodni i dotyczy tylko roślin najsilniejszych. W następnych latach zbiory trwają 5 a nawet 6 tygodni. Szparagi bielone wycina się ręcznie specjalnym nożem. Wybijanie się wypustek poznaje się po pękaniu powierzchni wału. Wycina się je około 3 cm nad karpą. Po wycięciu wypustek ziemię należy nagarnąć,

uklepać i wyrównać. Tempo wzrostu jest bardzo szybkie - 75 mm/godzinę, dlatego zbiory szparagów bielonych wykonuje się nawet 3 razy dziennie. Do zbioru wypustek z powierzchni z 1 ha potrzeba 4-6 pracowników. Plon bielonych wypustek waha się od 2 - 10 ton/ha. Wypustki są wiązane w pęczki po 0,5 kg lub pakowane do skrzynek z tworzywa sztucznego. Gotowe do sprzedaży szparagi mogą być przetrzymywane przez 2-3 dni w chłodni, w temp 2-3°C i wilgotności powietrza 95%. Takie warunki powinny być także zapewnione w czasie dłuższego transportu.

Opracował: Stanisław Myć
LODR O/ Grabanów

REKLAMA REKLAMA REKLAMA

Agro

nawadnianie

ciągniki i kombajny NEW HOLLAND

maszyny rolnicze znanych firm

pasze, koncentraty, premiksy

nawozy, środki ochrony roślin

Jasionka 102, 21-200 Parczew
☎ 355-05-22; kom. 0 604 296 337

ZAPRASZAMY

Charakterystyka nowych odmian kukurydzy

ANJOU 219

Odmiana mieszańcowa trójliniowa, wczesna, FAO 220. Na tle innych odmian wczesnych plon ziarna duży. Podatność na fuzariozę i wyleganie bardzo mała, odporność na inne choroby oraz omacnicę prosowiankę mała. Rośliny niezbyt wysokie, dłużej pozostają zielone po dojrzeniu ziarna. Przydatna do uprawy na ziarno, w tym także w mniej korzystnych warunkach termicznych.

ANJOU 249

Odmiana mieszańcowa średniopóźna, FAO 260. Plon ziarna bardzo duży. Podatność na fuzariozę łodyg i omacnicę prosowiankę bardzo mała, niewielka skłonność do wylegania. Odmiana przydatna do uprawy na ziarno. Wymaga korzystniejszych warunków termicznych. Duża masa roślin wskazuje także na przydatność w użytkowaniu na kiszonkę.

BRDA

Odmiana mieszańcowa wczesna, FAO 220. Plon ziarna powyżej poziomu grupy wczesnej, dobrze

plonowała w użytkowaniu na ziarno w północnym rejonie kraju. Podatność na fuzariozę średnia, skłonność do wylegania mała. Przydatna do uprawy na ziarno, w tym w rejonach mniej odpowiednich do tego kierunku użytkowania. Mniej przydatna do uprawy na CCM ze względu na zwiększony udział rdzeni w masie kolb.

BRISSAC

Odmiana mieszańcowa, dwulinio- wa, wczesności pośredniej pomiędzy grupą średniowczesną i średniopóźną, FAO 250. Plon ziarna bardzo duży, podatność na fuzariozę łodyg i wyleganie mała. Rośliny wyrastają do średniej wysokości. Przydatna do produkcji ziarna w rejonie południowym i środkowym.

DK 247

Odmiana mieszańcowa, dwulinio- wa, średniowczesna, FAO 240. Plon ziarna dość duży, wysokość roślin mniejsza od średniej. Podatność na fuzariozę i wyleganie oraz na głównie łodyg i omacnicę prosowiankę mała. Odpowiednia do uprawy w rejonach produkcji ziarna.

ENERGYSTAR

Odmiana mieszańcowa, dwulinio- wa, średniowczesna, FAO 240. Plony ziarna dość duże na tle innych odmian na porównywalnej wczesności. Podatność na fuzariozę łodygi wyleganie mała, podatność na głównie mała do średniej. Odmiana odpowiednia do uprawy na ziarno i CCM w rejonach produkcji ziarna.

KB 1902

Odmiana mieszańcowa, dwulinio- wa, bardzo wczesna, FAO 180. Plon ziarna stosunkowo mały, dojrzewanie najwcześniejsze spośród ocenianych odmian. Zdrowotność roślin dość dobra, skłonność do wylegania łodygowego mała. Odmiana przydatna na wcześniejszy zbiór ziarna w rejonie północnym.

LG 3215

Odmiana mieszańcowa, trójliniowa wczesna, FAO 220. Plon ziarna duży. Zdrowotność roślin bardzo dobra, podatność na omacnicę prosowiankę mała. Rośliny średniej lub mniejszej wysokości utrzymują zielone liście po dojrzeniu ziarna. Przydatna do uprawy na ziarno, także w mniej korzystnych warunkach termicznych.

PR39A37

Odmiana mieszańcowa, dwulinio- wa. Wczesność pośrednia pomiędzy grupą średniowczesną i średniopóźną, FAO 250. Plony ziarna duże i względnie stabilne w kolejnych latach. Struktura kolb bardzo korzystna, dobry wigor roślin w fazie początkowej wzrostu. Podatność na wyleganie mała, nieco większa na fuzariozę łodyg i omacnicę prosowiankę. Przeznaczona do uprawy na ziarno i CCM, z wyjątkiem regionu północnego.

ciąg dalszy na s. 6 ➡

SYSTEM

Odmiana mieszańcowa, średniowczesna, FAO 240. Plony ziarna dość duże i stabilne w latach. Struktura kolb korzystna /mały udział rdzenia w stosunku do masy ziarna w kolbie/. Podatność na fuzariozę łodyg oraz na omacnicę prosowiankę średnia, skłonność do wylegania mała. Przydatna do uprawy w rejonach produkcji ziarna. Ze względu na mały udział rdzeni w kolbach przydatna do sporządzania CCM.

BELLEVUE

Odmiana mieszańcowa, wczesności pośredniej pomiędzy grupą wczesną i średniowczesną, FAO 230-240. Plony ogólne suchej masy i plony suchej masy kolb duże. Struktura plonu średnio korzystna. Plon świeżej masy roślin dość duży. Odmiana przydatna do uprawy na kiszonkę w całym kraju.

GAZELLE

Odmiana mieszańcowa trójliniowa, wczesna, kiszonkowa, FAO 220. Plony ogólne suchej masy średnie, dosyć stabilne w latach. Plony kolb duże, struktura plonu korzystna, wysoki wskaźnik koncentracji energii w roślinach. Wcześniejsze dojrzewanie kolb niż wegetatywnych części roślin. Odmiana charakteryzuje się dobrą zdrowotnością. Przydatna do uprawy na kiszonkę w całym kraju.

MENUET

Odmiana mieszańcowa średniowczesna, FAO 250. Plon ogólny suchej masy bardzo duży, plon kolb duży. Rośliny charakteryzują się dobrą zdrowotnością. Zawartość suchej masy w kolbach wyższa niż u większości odmian tej grupy. Przydatna do produkcji kiszonki w całym kraju, oraz w mniej korzystnych warunkach termicznych.

Opracował: *Benedykt Lipiński*

Ochrona kukurydzy przed szkodnikami

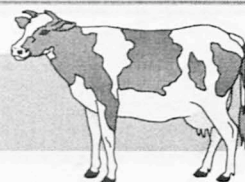
Jednym z groźniejszych szkodników kukurydzy jest **ploniarka zbożówka**. Najczęściej występuje w warunkach chłodnej wiosny. Larwy pierwszego pokolenia atakują siewki w stadium 2-4 liści, w tym okresie rośliny są najbardziej wrażliwe na uszkodzenia. Uszkodzenie roślin w tym okresie powoduje ich osłabienie, nadmierne krzewienie, nie zawiązywanie kolb, często zamieranie roślin. Zwalczanie polega na zaprawianiu nasion preparatami Mesurol 500 FS – 10 ml/kg nasion, Promet 400 CS – 10 ml/kg nasion, Zaprawa Marshal 250 DS – 30-50 g/kg. Na terenach masowego występowania można zastosować Difuran 5 GR lub Furadan 5 GR w dawkach 15 kg/ha – preparaty stosuje się równocześnie z siewem nasion, używając aplikatorów do wysiewu granulatów. Jeżeli nasiona nie były zaprawiane a jest zagrożenie wystąpienia ploniarki plantację kukurydzy w fazie 3 liści można opryskać preparatami Karate 025 EC – 0,2 l/ha lub Karate Zeon 100 CS – 0,05 l/ha.

Drugim groźnym szkodnikiem kukurydzy jest **omacnica proso-**

wianka. Występuje ona najczęściej w cieplejszych rejonach Polski. Gąsienice omacnicy żerują w łodygach powodując osłabienie roślin, zdrobnienie nasion oraz łamanie łodyg. Zwalczanie tego szkodnika dokonuje się w okresie wiechowania kukurydzy, preparatami – Karate 025 EC w dawce 0,3 l/ha lub Karate Zeon w dawce 0,1 l/ha.

Szczególnie groźnymi szkodnikami w naszym regionie w ostatnich latach okazały się **larwy sprężkowatych – drutowce**. Aby zapobiec uszkodzeniom powodowanych przez drutowce należy unikać siewu kukurydzy na glebach wcześniej ugorowanych, położonych w pobliżu lasów, krzewów, zadrzewień oraz po trawach i wieloletnich uprawach motylkowych. Występowanie drutowców ograniczają również głębokie orki i częste spulchnianie gleby. Szkody powodowane przez tego szkodnika polegają na uszkadzaniu pęczniących nasion oraz młodych siewek. Przy dużym nasileniu i wczesnym zaatakowaniu, rośliny w ogóle nie wschodzą, natomiast te, które weszły są osłabione a duża część z nich zamiera.

Zmiany w żywieniu tuczników

Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat w dziedzinie trzody chlewnej prowadzone były prace zmierzające w dwóch kierunkach:

- ⇒ zwiększenia zawartości mięsa w tuszy tuczników,
- ⇒ skrócenia czasu odchovu prosiąt.

Prace te zaowocowały wyraźnym wzrostem mięsności i poprawą opłacalności tuczu poprzez zwiększenie

⇒ Tam gdzie istnieje niebezpieczeństwo wystąpienia drutowców, należy bezwarunkowo nasiona przed siewem zaprawić preparatami: Gaucho 350 FS w ilości 11-17 ml/kg nasion lub 83,3 ml na jedną jednostkę siewną /50 tys. nasion/, Gaucho 600 FS w ilości 5-6 ml/kg nasion, Zaprawa Marshal 250 DS. 30-50 g/kg nasion. Zamiast zapraw można zastosować preparaty Difuran 5 GR lub Furadan 5 GR w dawce 15 kg/ha. Środki te należy zastosować ręcznie aplikatorem do granulatu podczas siewu nasion.

W rejonach dużego zagrożenia przez ptaki uszkadzające zasiewy nasiona należy zaprawiać bezpośrednio przed siewem ale po wcześniejszym zaprawieniu przeciwko grzybom, środkiem odstraszającym Mesuro 500 FS w ilości 10 ml/kg nasion.

Przy zagrożeniu upraw przez dziki i jeleniowate plantacje można zabezpieczyć preparatami Hukinol lub Quinolen. Środki te nanosi się po 3 krople na szmatkę lub kawałek filcu i umieszcza na palikach na wysokości 0,5 m i 1 m nad powierzchnią ziemi przemiennie w odległości co 20 m. Preparaty stosuje się od wiosny do zbioru roślin. W okresie największego zagrożenia filc lub szmatki nasączać co 7-14 dni. ■

Opracował : Benedykt Lipiński

liczby produkowanych prosiąt. W większości chlewni z naszego rejonu działania uzyskiwana mięsność przekroczyła już 50 %, dochodząc do 55 - 56 %. Jest to już mięsność zadawalająca, a dalszy jej wzrost nie jest pożądany ani przez przemysł mięsny, ani przez konsumentów. Poprawa wartości genetycznej stada podstawowego trzody chlewnej, a przede wszystkim bardziej zbilansowane żywienie, zapewniające odpowiedni poziom białka w paszy, sprzyjają utrzymaniu takiego poziomu mięsności w latach następnych.

Również okres odsadzania prosiąt uległ znacznemu skróceniu. Odsadzanie prosiąt w wieku 4 tygodni pozwala zwiększyć częstotliwość wyproszeń lochy i uzyskać 2,2 do 2,4 miotu rocznie.

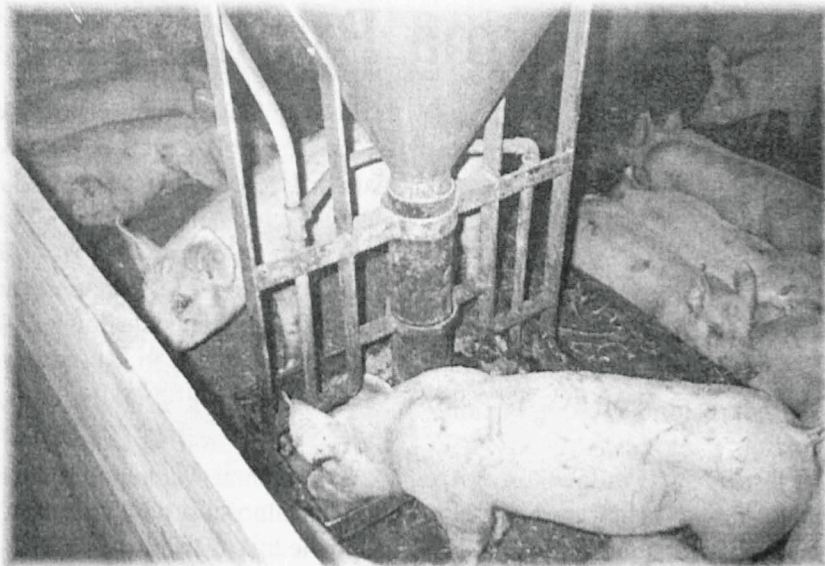
W chwili obecnej coraz większą uwagę zwraca się na jakość i bezpieczeństwo mięsa. Z cech jakościowych istotna jest smakowitość, soczystość i marmurkowatość mięsa oraz jego wygląd i zapach. Bezpieczeństwo to świadomość konsumentów, że w procesie tuczu świń nie były stosowane komponenty mogące niekorzystnie wpłynąć na zdrowie ludzi. W związku z tym zmienia się także

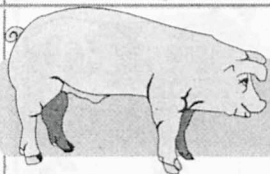
skład pasz stosowanych w żywieniu. Po wycofaniu z żywienia większości antybiotyków paszowych zaczęto w szerszym zakresie stosować inne substancje posiadające podobne właściwości i nie wpływające ujemnie na efekty tuczu. W paszach dla trzody chlewnej nie stosuje się też obecnie mączek pochodzenia zwierzęcego, zastępując je innymi zamiennikami białka.

Składnikami paszy mogącymi zastąpić antybiotyki paszowe są przede wszystkim probiotyki i zioła.

Probiotyki są to organizmy lub substancje biologicznie czynne powodujące stabilizację przewodu pokarmowego. Zawierają żywe szczepy bakterii kwasu mlekowego. Są doskonałym dodatkiem paszowym, gdyż namnażając się w przewodzie pokarmowym i zakwaszając go nie dopuszczają do rozwoju bakterii chorobotwórczych. Produkują kwasy organiczne (mlekowy, mrówkowy) i lotne kwasy tłuszczowe (octowy, propionowy, masłowy) obniżające pH. Probiotyki wytwarzają też witaminy z grupy B, zwiększają aktywność niektórych enzymów, redukują poziom składników toksycznych

ciąg dalszy na s. 8 ➡

Produkcja zwierzęca

⇒ w organizmie. Są wrażliwe na wysokie temperatury.

W efekcie stosowania probiotyków obserwuje się:

- ⇒ zwiększenie odporności na stres,
- ⇒ zwiększenie przyrostów masy ciała,
- ⇒ poprawę wykorzystania paszy,
- ⇒ przeciwdziałanie biegunkom,
- ⇒ zwiększenie przeżywalności prosiąt,
- ⇒ zapobieganie chorobie obrzękowej.

Preparaty ziołowe stanowią alternatywę dla wycofanych z produkcji pasz antybiotyków. Zioła i ekstrakty z ziół zawierają substancje podobne do antybiotyków. Dobierając odpowiedni ich zestaw można uzyskać mieszaniny o szerokim spektrum działania.

Zioła zawierają:

- ⇒ związki organiczne, do których organizm jest przyzwyczajony,
- ⇒ związki czynne w naturalnej

formie,

- ⇒ wykazują działanie zespolone (poszczególne składniki ziół potęgują swą działalność),
- ⇒ zawierają witaminy, sole mineralne, garbniki, olejki eteryczne, niezbędne dla procesów trawienia, wydalania i odtruwania produktów przemiany materii.

Działanie ziół polega na:

- ⇒ nadawaniu atrakcyjnego smaku i zapachu paszom,
- ⇒ regulacji trawienia w przewodzie pokarmowym,
- ⇒ ograniczaniu podatności na stres,
- ⇒ wzmocnieniu systemu immunologicznego,
- ⇒ kierowaniu przemianami wewnątrz organizmu.

Z zamienników białka zwierzęcego najczęściej stosowane są śruty poekstrakcyjne, nasiona roślin strączkowych oraz inne pasze jak drożdże, koncentrat białka ziemniaków

czy susz. Ze śrut poekstrakcyjnych powszechnie stosowane są śruta sojowa i rzepakowa, chociaż w sprzedaży pojawiają się też inne śruty, jak lniana czy słonecznikowa. Z nasion roślin strączkowych w żywieniu trzody chlewnej stosuje się groch, bobik i łubiny, z których najbardziej przydatny jest łubin żółty. Nasiona roślin strączkowych zawierają duże ilości białka o wysokiej zawartości lizyny, pozwalają więc uzupełnić zboża w ten istotny aminokwas. Jednocześnie zawierają one mało aminokwasów siarkowych (metionina, cystyna), dlatego wymagają uzupełnienia innymi składnikami białkowymi.

Przestrzeganie zasad prawidłowego żywienia trzody chlewnej pozwoli na produkcję dobrej jakościowo wieprzowiny przy jednoczesnym utrzymaniu wysokiej zawartości mięsa w tuszy tuczników.

Czesława Mirczewska.

W dniach 25 - 27 lutego odbyły się w Poznaniu V Międzynarodowe Targi „Ferma Bydła”. W wyjeździe zorganizowanym przez Dział Organizacji Produkcji Zwierzęcej LODR w Końskowoli udział wzięło 15 zaproszonych rolników, przed którymi stoi konieczność modernizacji lub budowy obór oraz 32 doradców (zootechników) z prawie wszystkich Powiatowych Zespołów Doradztwa Rolniczego, doradcy z Zespołów w Grabanowie, Rejewcu, Sitnie i z Działu w Końskowoli.

V Międzynarodowe Targi „Ferma Bydła”

Firma Kleffmann - specjalizująca się w badaniu rynku AGRO - zorganizowała seminarium, „Co planują i czego oczekują polscy producenci mleka?”

Podczas seminarium zaprezentowano i omówiono wyniki ogólnopolskiego badania wśród największych polskich hodowców bydła mlecznego. Podkreślono wysoki poziom optymizmu wśród hodowców - 86% z nich jest obecnie zadowolonych z koniunktury panującej w branży i również optymistycznie ocenia jej rozwój w przyszłości.

Ponad 75% gospodarstw zamierza w ciągu najbliższych 3 lat podjąć dalsze inwestycje w rozwój produkcji mleczarskiej, koncentrując się przede wszystkim na budowie i wyposażeniu nowych obór, powiększeniu stada krów, a co za tym idzie powiększeniu Indywidualnej Ilości Referencyjnej (kwoty mlecznej) przypadającej na gospodarstwo.

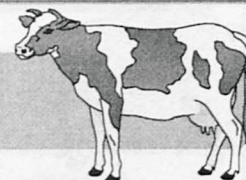
Powszechnie wiadomo, że kluczem do opłacalności produkcji mleka jest odpowiednia mleczność i skala produkcji. Można to uzyskać poprzez

połączenie wielu czynników: żywienie, środowisko (dobrostan), zarządzanie oraz genetykę.

Poszczególne firmy przedstawiały swoją ofertę mającą ścisły związek z w/w czynnikami.

W zakresie techniki żywienia oferowane były urządzenia od szufli widłowej aż po samojezdne wozy paszowe. Wyposażenie większości wozów paszowych obejmowało frez wycinający, wagę elektroniczną, hydraulicznie sterowaną wysokość wyładunku.

Konstrukcja ich pozwala łatwo mieszać wszystkie pasze, także nierozdrobnione jak: bele sianokiszonki, siana bądź słomy. Powstała

➡ pasza ma jednolitą konsystencję i dzięki temu jest łatwiej przyswajalna. Przy pomocy frezu wycinającego z łatwością można załadować wiele rodzajów pasz. Powierzchnia wycinanej przemy kisonki podczas wybierania pozostaje równa i gładka, co ogranicza straty kisonki.

Maksymalna wysokość pracy frezu wynosiła 3,5 a nawet ponad 4 m w zależności od modelu.

Godne polecenia były wozy paszowe firm:

- Strautmann od 6 m² ładowności do 24 m² - tel. (61) 4412021 www.pol-strautmann.com
- Gilioli Boomerang od 7m² ładowności do 15m² przedstawicielem handlowym jest firma Agromarket tel. (61) 6639601
- DeLaval od 8 m² ładowności do 12 m² - serwis i sprzedaż prowadzą przedstawiciele regionalni.

Ciekawe rozwiązanie zaprezentowała firma Sipma (81) 7440964 www.sipma.pl, która wystawiała m.in. swój samozaładowawczy rozdrabniacz bel H-186 „Kruk”.

Oferowane są dwie odmiany tej maszyny, zawieszana na TUZ ciągnika lub przyczepiana (na kołach).

„Kruk” przeznaczony jest do rozdrabniania i zadawania sprasowanych bel słomy, siana i sianokiszonki. Kanał wyrzutowy urządzenia sterowany hydraulicznie umożliwia kierowanie rozdrobnionego materiału bezpośrednio do żłobów w procesie zadawania pasz lub jego rozrzucenia na dalsze odległości np: podczas ścielenia.

Prezentowane świetliki kalenicowe są dużą wytrzymałość przezroczystych elementów uzyskiwały poprzez zastosowanie poliwęglanu komorowego, a konstrukcję nośną wykonano z kształtowników aluminiowych uzyskując odpowiednią sztywność i znacznie przedłużając żywotność konstrukcji w agresywnym

środowisku (budynki inwentarskie).

Producent świetlików kalenicowych: JFC Polska tel. (29) 7578377

Artjen Polska tel. (61) 4475298 www.artjen.com

Aparaturę udojową wystawiały firmy:

- Polanes - hale udojowe, zbiorniki na mleko,
- Westfalia Surge - na wystawie oprócz pełnego wyposażenia prezentowała wycinek dojarni karuzelowej,
- DeLaval - hale udojowe, zbiorniki na mleko,
- SAC - hale udojowe, zbiorniki na mleko

Zbiorniki na gnojówkę i gnojowice oraz mieszałki i pompy do gnojowicy wystawiali między innymi producenci:

- FAMBUD tel. (46) 8321207, 8333802, 8322392
- STALBUD tel. (25) 7594848, 0509313600
- JFC Polska tel. (29) 7578377
- Artjen Polska tel. (61) 4475298 www.artjen.com

Urządzenia do wyposażenia obór oraz akcesoria zootechniczne

oferowały min. firmy:

- JFC Polska tel (29) 7578377
- Artjen Polska tel. (61) 4475298 www.artjen.com,
- EKO-ROL tel (52) 3024047, 3024071,
- ROL-STAL tel. (29) 6440740, 7454510
- Pomelac (29) 7430980, 23081, -82, -83,
- POLnet tel. (61) 8790901,
- Bentley Polska tel. (22) 8639042.

Horizont przedstawicielem jest firma Rols tel. (29) 7410050

Grene - tel. (63) 2409100

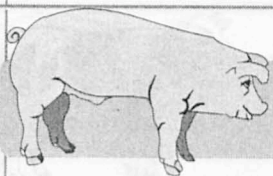
Maszyny uprawne:

- Kuhn, Agromix - przedstawiciel firm m.in. - Joskin, Krone, Amazone, Tecnomat tel. (65) 5388276, 53881, 5388181,
- Lekmen, Pottinger, Unia Grudziądz, i wiele innych.

Większość prezentowanych ciągników to:

Same, Lamborghini, Deutz-Fahr, Valtra, Ursus, Zetor, John Deere, New Holland.

Schorzenia kończyn - straty, którym można zapobiec

Wielu hodowców zbyt małą wagą przykładają do właściwej profilaktyki układu ruchu krów. Zaniedbując ją powodują wyraźne pogorszenie zdrowotności krów.

Obecnie schorzenia kończyn są jednym z istotniejszych problemów, jakie obserwuje się w większości stad. Wystąpienie ich powoduje obniżenie wydajności mleka u krów do 25%, a w przypadkach wystąpienia ciężkich kulawizn prowadzi do przedwczesnego brakownia krów. U bydła mięsnego obniżają natomiast przyrosty dobowe. W efekcie właściwa profilaktyka (korekcja i dezynfekowanie racic) przyczyni się do wyraźnej poprawy opłacalności chowu bydła.

Przyczyn powstawania tych schorzeń jest wiele. Podzielić je można na:

Genetyczne

Cecha ta jest nisko odziedziczalna jednak nie powinniśmy jej pomijać. Eliminując z hodowli zwierzęta przekazujące potomstwu wady postawy (szczególnie kończyn tylnych), budowy racic oraz rogu racicy (zbyt miękki) w perspektywie kilku lat możemy obniżyć występowanie schorzeń układu ruchu. Szczególnie powinniśmy zwrócić uwagę na zwierzęta o dużym kalibrze (masie) oraz wysokowydajne (duże wymię), u których w większym stopniu wady te będą przyczyną tych schorzeń. Należy też zwrócić uwagę na cechy pokroju ojca. Wybierajmy do krycia buhaja, który nie będzie pogarszać a wręcz powinien poprawiać te cechy u naszych krów.

Środowiskowe

W znacznie większym stopniu powodują występowanie schorzeń układu ruchu. Błędy jakie tutaj powstają możemy znacznie szybciej skorygować. Wśród czynników poza genetycznych najistotniejsze jest żywienie. Źle zbilansowana dawka pokarmowa, w której jest zbyt duża ilość węglowodanów łatwo strawnych (skrobia) przy zbyt niskim poziomie włókna strukturalnego prowadzi do kwasicy (która również

objawia się na rogu racicy). Inne choroby metaboliczne (np. ketoza) przy zaburzeniach gospodarki mineralnej pogarszają zdrowotność kończyn. Ze związków mineralnych niski poziom fosforu, seleniu, cynku oraz witamin A, E i biotyny przyczynia się do wystąpienia kulawizn. Kulawizny spowodowane błędami w żywieniu najczęściej występują w początkowym okresie laktacji.

Kolejnym czynnikiem zwiększającym ryzyko wystąpienia schorzeń kończyn są błędy występujące w systemie chowu. Przy utrzymaniu uwiązowym z bardzo ograniczonym lub brakiem ruchu występuje nieprawidłowe ścieranie rogu racicowego, co może przyczynić się do powstawania lub pogłębiania wad postawy lub kulawizn. Istnieje błędna opinia, że zmiana systemu utrzymania na wolnostanowiskowy potęguje powstawanie kulawizn. One były już u krów wcześniej. Jednak dopiero, gdy zwierzęta zaczęły swobodnie się poruszać zostały zaobserwowane. Same stanowiska (zbyt krótkie szczególnie zakończone rusztem, źle wyprofilowane) sprzyjają niewłaściwemu obciążeniu racic, co w konsekwencji prowadzi do stłuczeń, podbitek, zapaleń tworzywa racicowego. W oborach powinny być preferowane stanowiska średnie (180 - 190 cm). W chowie wolnostanowiskowym należy zwrócić również szczególną uwagę na jakość podłoża. Podłoża nierówne, śliskie zbyt chropowate i twarde sprzyjają powstawaniu urazów podeszwy racicowej.

Sama obsługa przez zbyt szybkie przepędzanie krów szczególnie przez powierzchnie twarde i śliskie podnosi ryzyko wystąpienia stłuczeń oraz zranień kończyn.

Warunki zoohigieniczne niewątpliwie są istotnym czynnikiem decydującym o jakości rogu racicowego. Niekorzystnie na zdrowotność puszki

racicowej wpływa nadmierna wilgotność zarówno w budynku jak na wybiegu oraz pastwisku. Wilgoć powoduje rozmiękanie rogu racicowego, co w konsekwencji prowadzi do zwiększenia liczby urazów oraz gnicia rogu racicowego. Jest również przyczyną występowania zanokcicy.

Problemy zdrowotności układu motorycznego krów związane są istotnie z występowaniem chorób wymienia i dróg rodnych. Badania Twardonia i wsp. wykazały występowanie tych samych bakterii (*Acanobacterium pyogenes*, *Staphylococcus aureus*, *Pseudomonas aeruginosa*) w ogniskach ropnych racic w wydzielinie zapalnej macicy i wymienia. U krów ze schorzeniami racic znacznie częściej występują zapalenia błony macicy (2,5 razy częściej), dysfunkcje jajników, opóźniona inowulacja macicy. Przyczynia się to do wyraźnego pogorszenia płodności.

Wyniki tych badań wskazują, że zaniedbanie nóg i racic może być źródłem pogorszenia zdrowotności innych układów i narządów zwierzęcia. Pogorszenie produktywności spowodowane jest również dyskomfortem, którego przyczyną są urazy i związany z tym ból, jaki zwierzęciu sprawiają zaniebane kończyny.

Jednym z najważniejszych elementów profilaktyki racic jest ich okresowa korekcja. Miesięczny przyrost rogu racicowego wynosi od 3 do 13 mm. Szybszy jest u zwierząt intensywnie żywionych. Zbyt mała możliwość ruchu zmniejsza również stopień zcierania się rogu racicy, który bez korekcji nadmiernie się rozrasta i powoduje deformacje oraz powstawanie wad postawy. Prowadzi to do pogorszenia dobrostanu zwierząt (przez nienaturalną postawę), która powoduje obniżenie parametrów produkcyjnych a w skrajnych przypadkach eliminowanie zwierząt ze stada. Zabieg ten powinien być wykonywany, co najmniej 2-3 razy do roku.

Pierwsza korekcja racic

Informacje rynkowe

Notowania cen na targowiskach

sporządzone przez Oddział LODR
w Grabanowie (ceny w zł za jednostkę)

Lp	Wyszczególnienie	J.M	Wisznice 04.04.2005 poniedziałek	Parczew 05.04.2005 wtorek	Piszczac 06.04.2005 środa	Radzyń Podlaski 06.04.2005 środa	Biała Podlaska 07.04.2005 czwartek	Łuków 07.04.2005 czwartek	Międzyrzec Podlaski 07.04.2005 czwartek
1.	Pszenica	dt	40	-	40-44	44-45	48	45-47	45
2.	Pszennyto	dt	35	-	30-35	35-38	40	35	35
3.	Żyto	dt	-	-	27-30	30	28-30	30	25-28
4.	Owies	dt	30	-	25-30	25-28	27-30	30-32	25-28
5.	Jęczmień	dt	42-45	42-44	40-45	45	45	40-42	45
6.	Mieszanka zbożowa	dt	35	30	30-35	34-36	33	40	35
7.	Kukurydza	dt	-	-	40	45	-	-	-
8.	Ziemniaki	dt	-	-	-	-	30	30	-
9.	Łubin żółty	dt	-	-	30-50	-	-	-	-
10.	Prosięta 10-15 kg	para	250-300	-	250-270	290-300	-	270-290	250
11.	Prosięta pow. 15 kg	para	320-350	280-310	300-380	310-330	280	290-350	300
12.	Jaja	szt.	0.40	0.26-0.34	0.25-0.38	0.25 - 0.40	0.22-0.32	0.25-0.35	0.28 - 0.40
13.	Jabłka	kg	0.80-1.50	0.80-1.60	0.80-1.80	0.60-1.70	0.80-1.80	0.80-1.80	0.70 - 1.50
14.	Orzech włoski	kg	-	-	3.00-3.50	-	4.00-5.50	-	-
15.	Orzech laskowy	kg	-	-	8.00-10.00	-	-	-	-
16.	Pestka dyni	kg	3.90-4.00	-	-	-	-	-	-
17.	Cebula	kg	0.40-0.80	0.30-0.60	0.20-0.80	0.50-0.60	0.80-1.00	0.50-0.60	0.60
18.	Czosnek	kg	8.00	7.00-8.00	10.00	-	-	-	-
19.	Czosnek	szt.	-	-	-	-	0.80-0.90	0.40-0.50	0.60
20.	Rzodkiewka	peczek	2.50	2.50	2.00	-	2.50	-	-
21.	Szczypior	peczek	-	-	1.00	1.00	1.00-1.20	-	-
22.	Salata	szt.	2.50	-	2.00	1.50-2.00	2.00	-	2.00
23.	Ogórek	kg	4.00	4.20-5.50	3.00-4.00	4.00	4.00	4.00-5.00	-
24.	Ogórek kiszony	kg	-	2.80-3.50	-	-	5.00-6.00	-	6.00
25.	Kapusta	szt.	-	1.00-1.70	1.00-1.50	1.00-1.50	-	0.50-1.00	-
26.	Kapusta biała	kg	-	-	-	-	0.60-0.80	-	0.70
27.	Kapusta czerwona	kg	-	-	-	-	-	-	0.50
28.	Kapusta pekińska	kg	-	1.50	3.00	-	2.00-2.50	-	0.90
29.	Kapusta kiszona	kg	-	1.30-1.60	-	-	2.00-2.50	-	1.80
30.	Pieczarki	kg	4.00-5.00	4.00-5.50	4.50	3.50-4.00	3.50-4.50	2.50-4.00	4.00
31.	Marchew	kg	0.60-0.80	0.50-0.60	0.60-0.70	0.50-0.60	0.80-1.00	0.50	0.60
32.	Miód	kg	16.00-21.00	-	18.00-20.00	-	17.00	20.00	19.00
33.	Buraki czerwone	kg	0.60-0.80	0.50-0.80	0.60-0.80	0.50-0.70	0.80	0.50	0.70
34.	Pomidory	kg	7.00	8.50-10.50	6.00 - 12.00	-	10.00	5.00-7.50	9.00
35.	Papryka	kg	-	-	-	-	-	7.00-7.50	10.00
36.	Gruszki	kg	-	-	-	3.00	3.00-4.50	2.50	-
37.	Seler	kg	2.00	2.00-2.50	2.00	2.00	2.50	2.00	2.50
38.	Por	szt.	0.30	0.50-0.80	0.60-0.80	-	-	0.40-1.00	-
39.	Por	kg	-	-	-	-	2.50-3.80	-	3.50
40.	Pietruszka	kg	2.00-3.00	2.00-2.50	2.00	1.60-2.00	2.00-2.50	-	2.00
41.	Ziemniaki	kg	-	0.40-0.60	-	-	0.40-0.60	-	-

Wisznice:	prosięta	podaż średnia	popyt duży	Radzyń Podl.:	prosięta	podaż średnia	popyt średni
	zboża	podaż mała	popyt średni		zboża	podaż duża	popyt średni
Piszczac:	zboża	podaż duża	popyt średni	Międzyz. Podl.:	zboża	podaż duża	popyt mały
	prosięta	podaż mała	popyt średni		prosięta	podaż średnia	popyt średni
Łuków:	zboża	podaż średnia	popyt mały	Biała Podl.:	zboża	podaż średnia	popyt średni
	prosięta	podaż mała	popyt duży		prosięta	podaż średnia	popyt średni

www.odr.cyber.pl

Zapraszamy na stronę internetową

LODR w Końskowoli
Oddział w Grabanowie

Ceny zbóż, żywca wieprzowego i wołowego

Zboża

ceny w zł / tona

Punkt skupu	PSZENICA	JĘCMIEN	ŻYTO	PSZENŻYTO	OWIES	KUKURYDZA
Biała Podlaska ceny z dnia 21.03.2005r						
Mieszalnia pasz „Wola Pasze” Biała Podlaska ul. Sidorska tel.342-22-01 (Płatność po 45 dniach od sprzedaży, przy płatności do 45 dni cena niższa o 20 zł/t	380 + VAT	370 + VAT	280 +VAT	350 + VAT	owies bezluskowy 400 + VAT owies zwykły 280+VAT	380 + VAT
PZZ „MIŁOSZ” Kijowiec gm. Zalesie tel. 375 75 57	400 - 460 brutto w zależności od jakości, płatność do 14 dni		300 brutto płatność do 14 dni			
„Podlaskie Gorzelnie” Gorzelnia Witulin 21-542 Leśna Podlaska tel. 345-18-21			300 + VAT termin płatności do 2 m-cy od dostawy			
Podlaskie Zakłady Spirytusowe „Alkowiń” sp. z o.o Międzyrzec Podl. ul. Lubelska 65 Tel. 371-50-82			280+ VAT płatność od ręki	280+VAT płatność od ręki 300 zł/t w przypadku przelewu na rachunek bankowy		
Wisznice ceny z dnia 04.04.2005r.						
AGRO-HANDEL Polubicze W II 61	330+ VAT	360 + VAT	270+ VAT	310 + VAT	250 + VAT	
KOJPASZ DUBICA	360 brutto	400 brutto		340 brutto		
Radzyń Podlaski brak skupu do odwołania						
PPP BACUTIL Bedlno tel.352-86-01						

Żywiec wieprzowy i wołowy

ceny w zł/kg

Powiat	Żywiec wieprzowy		Żywiec wołowy		
Punkt skupu	tuczniaki	maciory	buhaje	Jałówki	Krowy
Biała Podlaska ceny z dnia 01.04. 2005r.					
Biała Podlaska – Zakłady Mięsne „Dolina Łąk” Małaszewicze	3.50 + VAT				
Wisznice ceny z dnia 04.04.2005 r.					
ZM „FELIX” Rossosz	3.50 + VAT		od 5.00 + VAT	od 4.00 – 4.20 + VAT	
Łuków ceny z dnia 07.04.2005 r.					
Zakłady Mięsne „LMeat” ul. Warszawska 85	3.00-3.40 + VAT	2.50-2.70 + VAT			
Parczew ceny z dnia 04-07.04. 2005 r.					
Parczew – ZM „LMEAT” Łuków	3.60 + VAT	2.60-3.00 + VAT	pow.600 kg – kl.S 4.50- 5.00 +VAT	pow. 600 kg 3.80-4,20 + VAT	pow.550 kg 2.85-3.25 + VAT
Radzyń Podlaski ceny z dnia 04.04.2005r.					
M-U „ZEMAT” Z.Trościańczyk i Sp. Wołyn tel. 353-01-92	3.60 + VAT	2.80 + VAT	4.20 – 4.60 + VAT	3.70 – 3.80 + VAT	

ZIOMIX LK

Już w sprzedaży!!!

***Nowa mieszanka paszowa uzupełniająca
dla loch wysokoprośnych i karmiących:***

z wysokim poziomem aminokwasów: lizyna 3,8%
z witaminami: A-75 000 j.m., D - 10 000 j.m., E - 400 mg
z chlorkiem choliny - 4 000 mg
ze wszystkimi makro i mikroelementami

Zastosowanie:

dla loch karmiących: 18% M..P.U. LK Ziomix
wymieszane z 82% zbóż (jęczmień, pszenica)

dla loch wysokoprośnych: 16% M.P.U. LK Ziomox
wymieszane z 84% zbóż (jęczmień, pszenica, kukurydza)

Zalety: wysoka płodność, wyraźna ruja, wiele prosiąt

SKLEP-HURTOWNIA oferuje :

- pasze i koncentraty własnej produkcji
- śruty poekstrakcyjne, dodatki paszowe
- wyposażenie pomieszczeń inwentarskich, okna inwentarskie
- środki higieny doju firm: HENKEL, DE LAVAL; VITTRA
- produkty firm: LNB, SANO, SCHAUMANN, JOSERA
- części do ciągników i maszyn rolniczych
- artykuły zootechniczno - weterynaryjne
- akumulatory, ogumienie, oleje rozlewne
- środki ochrony roślin
- nawozy

ZAPEWNIAMY:

- atrakcyjne ceny, fachową obsługę, możliwość zakupów na raty

Kojpasz Sp.j. KOSSOWSKI, JAKUBIUK

SKLEP- HURTOWNIA:

ul. Przemysłowa 13
21-580 Wisznice
tel. (083) 378 15 23

BIURO:

tel. (083) 378 22 52
tel./fax (083) 378 16 23
kom. 0504 102 143

PH „ARKADY”

Arkadiusz Miszczuk

Rusiły 49, 21-222 Podedwórze
tel. (083) 379-51-24, kom. 608 516 126

**Oferuje do sprzedaży produkty firmy
EKOPLON S.A.**

• Koncentraty pełne - PROTAMIK • Koncentraty 10% • Mieszanki witaminowo- mineralne
FARMER
EKO FOS
SORBIX • Prefiksy dla trzody chlewnej
przeżuwaczy i drobiu:
DYNAMIX
EKOMIX
PREMIX 4% | <ul style="list-style-type: none"> • Pasze pełnoporcjowe:
PRESTARTER
STARTER • Nawozy dolistne rolnicze
EKOLIST MAKRO
EKOLIST MONO
MIKROSOL • Nawozy ogrodnicze
MULTIWIT- plynne doglebowe
MULTIWIT granulowane doglebowe |
|--|--|

W sprzedaży posiadamy wyposażenie chlewni i wentylację renomowanych firm

OGŁOSZENIA

**Stacja
Chemiczno-
-Rolnicza**
Oddział w Lublinie

wykonuje analizy gleb, ziem i podłoży ogrodniczych, roślin, pasz i nawozów. Oznacza pH, makro i mikroelementy, zawartości metalin ciężkich, siarki i azotynów. Opracowuje zalecenia nawozowe, mapy odczynu i zasobności gleb. Pobiera próbki: gleby, nawozów i materiału roślinnego.

Lublin ul. Sławinkowska 5
tel. (081) 742 63 01.

Kontakt ze specjalistą terenowym:

Kazimierz Nowak
tel. 0 605 629 882
Jan Korniluk
tel. 0 605 443 09

*Autoryzowany dealer firmy
Westfalia Landtechnik Polen Sp. z o.o.*

P.P.H.U. „MLEKO-SYSTEM”

ul. Składnicowa 8

21-200 Parczew

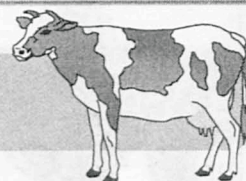
tel. (083) 355 13 09, fax. (083) 355 13 08

Oferuje

- **Wyposażenie budynków inwentarskich do hodowli bydła**
 - urządzenia udojowe i schładzające (nowe i używane) firmy Westfalia
 - kalenice dachowe oraz kurtyny firmy ARNTJEN
 - przegrody stanowiskowe do obór uwięziowych oraz wolnostanowiskowych
- **Wozy paszowe firmy TRIOLIET**
- **Środki higieny doju**
 - Części zamienne do wszystkich typów dojarek
 - Fachowe doradztwo
 - Artykuły zootechniczne

WESTFALIA

**SPRZEDAŻ
RATALNA**

➔ powinna być wykonana przed okresem pastwiskowym (4 do 6 tygodni). Wykonujemy go w tym czasie, ponieważ róg racicy musi odrosnąć oraz utwardzić się (nie występują wówczas podbicia racic). Drugą obowiązkową korekcję krowy powinny przejść w okresie jesiennym po zakończeniu żywienia pastwiskowego. W stadach wysokowydajnych (intensywnie żywionych) korekcję należy przeprowadzać częściej.

Pierwszą korekcję zwierzęta powinny przechodzić między 6 a 9 miesiącem życia. Zabiegi u młodziży powinny korygować wady postawy. W tym okre-

sie dzięki właściwej korekcji możemy zmniejszyć je.

Zabiegi korekcji racic szczególnie poprawiających wady postawy wymagają dużego doświadczenia. Wykonywanie ich bez odpowiedniego przygotowania przyczynia się do powstawania urazów.

Do poprawy zdrowotności racic przyczyniają się okresowe ich kąpiele w płynie dezynfekującym i utwardzającym róg racicowy. Najczęściej zabiegi te wykonuje się w 8-10% roztworze siarczanu miedzi (CuSO_4) lub 2-3% formaliny. Formalina nie powinna być używana w miejscu gdzie jej zapach może przeniknąć do mleka. Sam ba-

sen do kąpieli powinien mieć długość zbliżoną do długości krowy (tak by nie przeskoczyła basenu) jego brzegi powinny łagodnie opadać a głębokość musi gwarantować zanurzenie kończyny do stawu do stawu pięcynowego (około 10 cm).

Właściwa profilaktyka jest tańsza niż leczenie. Dlatego zwróćmy uwagę na korekcję racic oraz ich dezynfekcję. Krowy w naszym stadzie będą zdrowsze i będziemy je dłużej użytkować. Produkcyjność ich będzie większa niż zwierząt z zaniedbanymi kończynami.

Płyty obornikowe i zbiorniki na gnojówkę

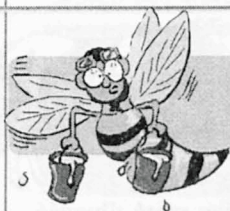
Niniejszy artykuł kieruję do osób, które zdecydowały się wystąpić z wnioskiem do powiatowych biur Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w sprawie przyznania dotacji na dostosowanie gospodarstw rolnych do standardów Unii Europejskiej. Obecnie każdy ze specjalistów dysponuje broszurą na temat budowy płyty gnojowej i zbiornika na płynne odchody zwierzęce. Broszura w sposób bardzo przystępny porusza najistotniejsze elementy niezbędne przy przeprowadzeniu wspomnianej inwestycji. W pierwszym punkcie tego opracowania wymieniona jest lokalizacja płyty obornikowej i zbiorników na gnojówkę czy gnojowicę. Podane w tej mierze parametry oparte są na ustawie o nawozach i nawożeniu (Dz. U. 89 z 2000 r. z późniejszymi zmianami). Przy wyborze miejsca na płytę obornikową i zbiornik na gnojówkę czy gnojowicę inwestor nie może kierować się tylko własnym interesem, ale określonymi zasadami przewidzianymi w wymienionej ustawie.

W broszurze w sposób wyczerpujący podane są wszystkie niezbędne odległości pomiędzy wspomnianymi budowlami a otworami okiennymi i drzwiowymi będącymi w pomieszczeniach przeznaczonych dla ludzi na

działkach sąsiednich, od magazynów ze środkami spożywczymi łącznie z obiektami przetwórstwa rolno-spożywczego, do granicy działki sąsiada, od budynków magazynów ogólnych, od silosów na zboże i pasze, od silosów na kiszonkę. Drugim bardzo istotnym punktem jest jak obliczyć powierzchnię płyty obornikowej w m^2 lub pojemność m^3 zbiornika na gnojówkę czy gnojowicę. W zasadzie dane te są już opracowane w planie dostosowawczym niemniej jednak rolnik może je zmienić przy czym należy pamiętać iż nadwyżkę wykonuje za własną gotówkę. Broszura rozstrzyga też kwestię dotyczącą pozwoleń budowlanych w jakich okolicznościach potrzebne jest pozwolenie na budowę a w jakich nie. W tym miejscu pragnę zasygnalizować, iż każdy rolnik decydujący się na budowę obiektów związanych z przechowywaniem obchodów zwierzęcych, winien zaopatrzyć się w/w materiał. Oprócz zagadnień wymienionych wyżej w broszurze zamieszczony jest rysunek płyty obornikowej z wyszczególnionym opisem technicznym. Na dzień dzisiejszy jest mi też wiadomo, iż rolnik powinien gromadzić faktury z zakupu materiałów budowlanych użytych do budowy płyt i zbiorników na gnojówkę lub gnojowicę. Część

rolników postanowiła też dokonać poprawy warunków zoohigienicznych w pomieszczeniach w których przeprowadza się dój oraz w których przechowuje się mleko. Warunkiem otrzymania dotacji jest dostarczenie odpowiedniej opinii od powiatowego lekarza weterynarii. Nie spełnienie tego warunku kwalifikuje wniosek do odrzucenia. Przystąpienie do realizacji zadań wynikających z planu dostosowania do standardów Unii Europejskiej może nastąpić po uzyskaniu zgody z Powiatowego Biura Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Za pośrednictwem naszej gazety „Doradztwo Rolnicze” zwracam się do wszystkich zainteresowanych rolników o nawiązanie bezpośrednich kontaktów ze swymi specjalistami pracującymi na poszczególnych gminach. Najlepszym kontaktem może być wizyta w Urzędzie Gminy w dniu pełnienia dyżuru przez specjalistę. Szczegółową informację na powyższy temat można uzyskać też w biurze powiatowym PZDR w Radzeniu Podlaskim w dni robocze każdego tygodnia bądź telefonicznie pod numerem 352-84-06 lub w Oddziale w Grabanowie tel. 343 81 98.

Tymon Uchymiak

Porady pszczelarskie - kwiecień

Choroba sporowcowa pszczoł jest jednostką chorobową najczęściej występującą w pasiekach naszego kraju. Powodowana jest przez **pierwotniaka** *Nosema Apis*, który pasożytuje w jelicie środkowym wszystkich trzech postaci pszczoł. Poza organizmem pszczoł pierwotniak występuje w postaci przetrwalników – spor (w wyschniętym kale mogą przetrwać do dwóch lat). Wraz z pokarmem lub wodą zanieczyszczoną sporami dostaje się do organizmu pszczoł. W przewodzie pokarmowym, pod wpływem treści pokarmowej i soków trawiennych spory pęcznią i wnikają do komórek nabłonka jelita środkowego, gdzie następuje rozmnażanie się pasożyta. Przy temperaturze 10–36°C, po 2 tygodniach od zakażenia, infekcja obejmuje całe jelito środkowe. W pełni rozwiniętym procesie chorobowym, w ciele pojedynczej pszczoły może znajdować się ok. 250 mln. spor. Choroba ta często występuje w postaci utajonej o przewlekłym przebiegu.

Stan bezobjawowego zarażenia może trwać kilka lat!

Pierwotniak podczas namnażania i rozwoju powoduje nieodwracalne zmiany u pszczoł:

- zaburzenia w budowie i czynnościach komórek nabłonka jelita środkowego,
- obumieranie komórek zaatakowanych,
- uniemożliwia chorym pszczołom prawidłowe trawienie i przyswajanie pokarmu,
- prowadzi do niedożywienia i osłabienia ich kondycji,
- zaburzenia rozwoju i funkcjonowaniu gruczołów gardzieliowych u robotnic i spadek produkcji mleczka,

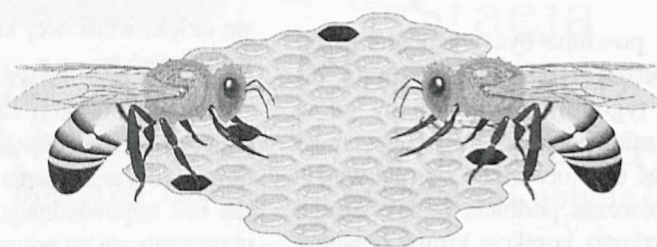
- u matek powoduje degenerację jajników i skrócenie życia,
- osłabia odporność przeciwwakaźną.

Chore pszczoły zużywają mniej tlenu i wody niż osobniki zdrowe, pokarmu zaś więcej.

Długość życia chorych robotnic skraca się o 10 – 40 %, matek nawet o 70%. W porażonych rodzinach choruje 20 – 30 % matek. Czerwią one bardzo słabo i po zakażeniu giną same lub są wymieniane przez pszczoły. Naukowcy uważają nosemozę za główną przyczynę padania matek podczas zimowli, oraz ich niekontrolowanej wymiany w pełni sezonu pasiecznego.

Obecność chorych osobników w gnieździe zaburza biologię i rozwój całej rodziny. Zmniejszenie produkcji mleczka przez chore robotnice powoduje, że stają się one zbieraczkami 10 dni szybciej. W chorych rodzinach obserwowano o 35 % mniej czerwii niż w zdrowych. Konsekwencją słabego rozwoju chorych rodzin jest **obniżenie zdolności produkcyjnych miodu nawet o 25 – 58 %.**

Duży wpływ na rozwój nosemozy mają warunki klimatyczne. **Największe nasilenie choroby przypada na okres przedwiośnia i wiosny.** W miarę zbliżania się wiosny, wzrasta metabolizm pszczoł powodując wzrost spożycia zapasów. Wynikiem tego jest nagromadzenie się kału w jelicie tylnym i jego przepełnienie. Jeśli warunki pogodowe uniemożliwiają lot oczyszczający, odchody pszczoł zarażonych wydalone są w obrębie gniazda powodując zakażenie zdrowych osobników. Pszczoły podejmując funkcję czyścicieli łatwo ulegają porażeniu, a podejmowana w tym czasie czynność wychowu i karmienia

czerwiu przy jednoczesnym braku możliwości oblotu jeszcze bardziej osłabia rodzinę. W warunkach swobodnych lotów pszczoł wygryzanie się dużych ilości młodych pszczoł i naturalna wymiana chorych pszczoł na młode sprzyja naturalnej redukcji zakażenia.

Zapobieganie i zwalczanie nosemozy koncentruje się na zabiegach higieniczno – hodowlanych takich jak:

- wymiana starych plastrów,
- zapewnienie rodzinom dobrego pokarmu w ciągu całego roku,
- okresowa wymiana matek pszczelich,
- zapewnienie ciepłego i suchego gniazda, szczególnie podczas zimowli,
- zimowanie silnych rodzin,
- łączenie słabych rodzin (tylko słaba ze słabą),
- zapobieganie rabunkom i błędzeniu pszczoł,
- dążenie do tego, by matki zbyt wcześnie nie rozpoczęły czerwienia, (najlepiej po pierwszym oblocie wiosennym).

W przypadku mniejszego zapasu w gniazdach można go uzupełnić:

- ciastem ugniecionym z około 20 dag rozgrzanego miodu i 1 kg cukru pudru (przy chłodnej pogodzie należy podać również wodę w dwukomorowych podkarmiaczkach górnych),
- przez dostawienie w pobliżu czerwii plastra z pierzgą (wymiana zbędnego plastra gniazdowego na plaster z pierzgą),
- podanie pociętych w paski plastrów z pierzgą w górnych podkarmiaczkach skrzynkowych,
- podanie zmielonego pyłku na →

- ➔ pasieczysku 3 kg pyłku na 30 rodzin (możliwość zalatywania obcych pszczół, obecność mumii grzybicy w pyłku niewiadomego pochodzenia),
- okresowe odsklepianie plastrów gniazdowych (przy czerwiu 1 dm² co 3-4 dni).
- syropem 1:1 (1 szklanka na dobę nie więcej jak 2 kg w kwietniu i początku maja).

Najczęstsze przyczyny zarażenia się rodzin:

- rabowanie rodzin chorych lub osypianych,
- stare plastry powalane odchodami chorych pszczół, a użytkowane kilka sezonów,
- błędzenie chorych pszczół (podczas pierwszego oblotu),
- łączenie rodzin chorych ze zdrowymi,
- miód lub plastry z pokarmem (syrop, pierzga) po spadłych rodzinach,
- matki pszczele zarażone *Nosema apis*,
- nie odkażone ule i sprzęt pasieczny,
- wodopoje zarażone odchodami chorych pszczół.

Błędy często popełniane przez pszczelarza i sprzyjające szerzeniu choroby sporowcowej:

- zasilanie rodzin chorymi pszczołami,
- łączeniu rodzin słabych (chorych) z silniejszymi,
- przenoszeniu nie odkażonych plastrów,
- używaniu starych, nie odkażonych uli i sprzętu,
- zbyt mała ilość wymienionych w sezonie plastrów,
- wysypywanie słabych rodzin na pasieczysko.

Dużym błędem w postępowaniu z plastrami po spadłych rodzinach jest dostawianie ich innym, zdrowym rodzinom. Pokarm pochodzący

z tych plastrów może być ponownie wykorzystany po przegotowaniu. Po odwirowaniu go z plastrów, dodaniu 50% wody należy go gotować 10 minut i po zebraniu pianki taki pokarm można podać rodzinom wyłączonym z produkcji miodu (odkładom, rodzinom wychowującym, rodzinkom weselnym).

Aby uwolnić rodziny od *N. apis* należy stosować następujące zabiegi:

- ☆ wiosną wszystkie chore pnie należy dobrze oznakować i szeroko rozstawić,
- ☆ plastry, na których rodziny zimowały należy oznakować i w czasie sezonu jak najszybciej wymienić,
- ☆ poidło należy ustawić w nasłonecznionym miejscu, ale nie na drodze przelatujących pszczół, które mogłyby je zanieczyścić odchodami,
- ☆ wiosenne przeglądy, oczyszczenie gniazd i inne prace przy rodzinach należy wykonywać bardzo ostrożnie, aby nie stresować pszczół, gdyż może to spowodować oddawanie kału w gnieździe,
- ☆ ustawienie chorych rodzin na słońcu i intensywny zbiór nektaru zmuszają pszczoły do intensywnej wentylacji gniazda, podnosi się temperatura wewnętrzna pszczół, stwarza to niekorzystne warunki dla pasożyta. Podczas intensywnej pracy pszczoły szybciej się wymieniają,
- ☆ w sezonie letnim podajemy rodzinom dużo węzy do odbudowania,
- ☆ wymieniamy matki na młode i zdrowe (pochodzące z pasiek hodowlanych o uznanej zdrowotności),
- ☆ przygotowując pszczoły do zimowli nie należy im podawać żadnych preparatów leczniczych ani wyciągów ziołowych, soli mineralnych i witamin, gdyż wszystkie te środki obciążają podczas zimowania ich przewód pokarmowy, a przez to im szkodzą.

Ważnym zabiegiem jest

dezynfekcja sprzętu pasiecznego i uli.

Ule i trwałe sprzęt pasieczny po dokładnym oczyszczeniu wystarczy opalić płomieniem lampy benzynowej lub gazowej, a plastry odkazić przez przetrzymywanie ich w oparach kwasu octowego lodowatego (150-200 ml na 10 plastrów), w szczelnych pomieszczeniach przez tydzień (w temp. powyżej 17°C) lub przetopić.

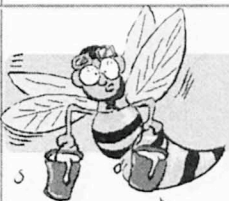
Zdolność do zachowania życia utajonego przetrwalników w zależności od warunków zewnętrznych:

- ☆ w plastrach zależnie od warunków 3 mies.-2 lata,
- ☆ w temperaturze pokojowej 2 mies.,
- ☆ pod działaniem promieni słonecznych 37-51 godz.,
- ☆ w 10% r-rze chlorku wapnia 10-12 godz.,
- ☆ w parach formaliny /50 ml/m², temp. 55°C 15 min.,
- ☆ w temp. 58°C w wodzie lub miodzie 10 min.,
- ☆ w 4% r-rze fenolu 10 min.
- ☆ bieżąca para wodna zabija przetrwalniki już po 1 min!

W związku z tym, że nosemoza jest chorobą często występującą w naszych pasiekach w postaci utajonej, a charakterystyczne objawy występują dopiero pod koniec choroby i poprzedzają śmierć rodziny, **rozpoznanie jej jest możliwe na podstawie badań laboratoryjnych.** Zalecane jest coroczne badanie osypu zimowego ze wszystkich rodzin w pasiece. Do badań należy przesłać próbki pszczół (50-100 szt.), pobranych z dennicy przed pierwszym oblotem wiosennym. Badania w kierunku chorób pszczół prowadzi m.in.:

Pracownia Chorób Owadów
Użytkowych Zakładu Higieny Weterynaryjnej ul. Słowicza 2, 20-336
Lublin tel. fax (081) 744-36-91, 744-36-92

Krzysztof Osielski

Naukowa Konferencja Pszczelarska w Puławach

W dniach 8 i 9 marca 2005 r. odbyła się XLII Naukowa Konferencja Pszczelarska zorganizowana jak zwykle przez Oddział Pszczelnictwa Instytutu Sadownictwa i Kwiaciarnictwa w Puławach. Przedstawiono wiele prac naukowych placówek polskich i krajów ościennych. Niektóre z nich zasługują na szczególną uwagę pszczelarzy praktyków.

W pracy badawczej „Ocena skuteczności warroabójczej preparatów Biowar i Apitraz” Małgorzata Bieńkowska, Krystyna Pohorecka, Dariusz Gierula, Jerzy Szymula, Beata Panasiuk (Oddział Pszczelnictwa ISiK w Puławach) podali, iż niezależnie od zastosowanej metody oceny skuteczności preparatów leczenie Biowarem pozwoliło na uwolnienie rodzin od większej liczby pasożytów niż przy użyciu Apitrazu, jednak nie były to różnice statystycznie istotne. Sześciotygodniowy okres przetrzymywania paszków Biowaru i Apitrazu w rodzinach pszczelek, w których intensywność inwazji *Varroa destructor* przed leczeniem była stosunkowo niska, pozwolił na zniszczenie średnio 80,0% - 90,0% początkowej populacji pasożytów przy użyciu Biowaru i 70,0% - 84,0% populacji przy zastosowaniu Apitrazu.

Autorzy referatu „Dehydratacja miodów odmianowych” Piotr Semkiw, Piotr Skubida, Wojciech Skowronek (Oddział Pszczelnictwa ISiK w Puławach) przedstawili wyniki przeprowadzonych badań, które wskazują iż sztuczne odparowanie miodów nie wpływa niekorzystnie na ich jakość. Aktywność α -amylazy i kwasowość ogólna w osuszonych miodach jest znacznie wyższa od minimalnych wymagań określonych w Rozporządzeniu MRiRW dotyczącym jakości handlowej miodu.

Wyniki badań przeprowadzonych przez Konstantego Romaniuka i Wiesława Witkiewicza (Katedra Chorób Zakaźnych i Inwazyjnych UWM w Olsztynie, Stacja Badawcza PAN Popielno) przedstawione w pracy: „Ocena pszczoł opuszczających ul zimą” nie pozwoliły wyciągnąć jednoznacznego wniosku, co jest bezpośrednią przyczyną „wypryskiwania” pszczoł z uli. Wykazano jedynie, że nie ma bezpośredniego związku inwazji *Nosema* zapis z masą pszczoły i liczbą opusz-

czających ul owadów. Wydaje się, że jednym z dominujących czynników powodujących wylatywanie w okresie zimy pszczoł z uli jest zbyt wysoka temperatura powietrza i fizjologiczne ruchy owadów w kłębie.

W kolejnym referacie „Wnioskowanie o zagrożeniach bezpieczeństwa zdrowotnego żywności w gospodarstwach pasiecznych” Janusza Bratkowskiego, Macieja Siudy i Jerzego Wilde (Katedra Pszczelnictwa UWM w Olsztynie) stwierdzono, że pszczelarze dążą do lokalizowania pasiek w terenie o pożytkach narażonych w jak najmniejszym stopniu na skażenie. Wyposażenie pracowni pasiecznej i organizacja infrastruktury do pozyskiwania produktów i ich przetwarzania jest w miarę zadowalająca i można sądzić, że będzie coraz lepsza. Niepokojące jest jednak stosowanie leków bez nadzoru weterynaryjnego i nabywanie ich z niewiadomego źródła, co jest w obecnej chwili największym niebezpieczeństwem dla jakości produktów pasiecznych.

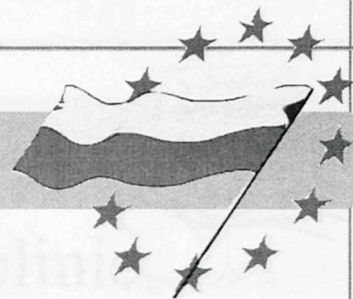
Sławomir Bakier i Leszek Pękała (Politechnika Białostocka, Gdańskie Zakłady Remontowo-Montażowe) w opracowaniu „Modyfikacja konsystencji miodu skryształizowanego” zaprezentowali urządzenie do „uplastyczniania” miodu skryształizowanego. Zostało ono zaprojektowane i wykonane przede wszystkim dla potrzeb indywidualnych gospodarstw pszczelarskich, sprzedających miód w postaci skryształizowanej. Jest konstrukcją prostą i niezawodną. Może być zastosowane do szeregu innych zabiegów np. do mieszania miodu z pyłkiem kwiatowym czy propolisem. Wydaje się wypełniać lukę związaną z obróbką mechaniczną miodu skryształizowanego. Umożliwia wyeliminowanie ogrzewania, co powoduje że jakość tak obrabianego produktu charakteryzuje

się najwyższymi parametrami jakościowymi oraz bardzo atrakcyjnymi cechami organoleptycznymi.

Praca Zygmunta Jasińskiego, Jarosława Prabuckiego, Jerzego Wilde, Jerzego Woyke, Bożeny Chudy-Mickiewicz, Macieja Siudy, Beaty Madras, Jerzego Samborskiego, Janusza Bratkowskiego, Agaty Jojczyk, Beaty Bąk (Pracownia Hodowli Owadów Użytkowych - SGGW Warszawa, Zakład Pszczelnictwa - AR Szczecin, Katedra Pszczelnictwa - UWM Olsztyn) „Badania nad czynnikami przyspieszającymi czerwienie sztucznie unasienionych matek pszczelek” wykazała, że największą skuteczność przyspieszania czerwienia matek inseminowanych, spośród kilku badanych czynników miało zmuszenie ich do lotu bezpośredniego przed zabiegiem. Konieczność przeprowadzenia tych badań wynikała z faktu późniejszego rozpoczynania czerwienia przez matki sztucznie unasieniane (główna ich wada) w porównaniu z matkami unasienionymi naturalnie, które rozpoczynają składanie jaj zwykle po 2-4 dniach po ostatnim locie weselnym. Okres oczekiwania na złożenie pierwszych jaj przez matki po inseminacji waha się od kilku do nawet kilkudziesięciu dni. Stwierdzono, że matki późno rozpoczynające czerwienie po inseminacji wcale nie ustępują wartości użytkowej matkom wcześniej podejmującym składanie jaj. Wydłużenie czasu oczekiwania na pierwsze jaja matek sztucznie unasienionych ma wiele negatywnych skutków i zniechęca pszczelarzy do wprowadzania takich matek do swoich pasiek. Powoduje słabnięcie rodzin pszczelek, w których przez dłuższy czas nie ma czerwici, co obniża ich produkcyjność. Przedłuża czas przetrzymywania matek w ulikach weselnych, powodując duże straty ekonomiczne.

Szeroka tematyka prac naukowych przedstawionych na konferencji nie pozwala na zasygnalizowanie jej w tym artykule. Zagadnienia istotne dla praktyki pszczelarskiej będą poruszane podczas spotkań i szkoleń.

Małgorzata Lewandowska

Czy wiesz że możesz?

Zrealizować swoje małe projekty ... jest to możliwe dzięki działaniu „Rozwój będzie wypłacana po realizacji projektu lub (jeśli przewidziano to w harmonogramie) poszczegól- gólnych jego etapów. Podstawą do- konania płatności jest złożenie przez beneficjenta wniosku o płatność wraz z wymaganymi załącznikami. Nie można też zapominać o tym, że Agen- cja sprawuje kontrolę nad przestrze- ganiem przez beneficjenta warunków udzielanej pomocy finansowej.

Pomocą finansową (zwrot do 50% kosztów kwalifikowanych) mogą zostać objęte koszty budowy lub modernizacji dróg wewnętrznych (do 200 tys. PLN), urządzeń zaopatrzenia w wodę (do 80 tys. PLN), urządzeń do odprowadzania i oczyszczania ścieków (80 tys. PLN), służących do pozyskiwania biogazu, sieci i urządzeń zaopatrzenia w energię – włączając urządzenia, które wykorzystują energię biomasy (do 120 tys. PLN).

Kto może skorzystać z pomocy?

W ramach tego działania osobą uprawnioną do uzyskania pomocy może być:

- osoba fizyczna prowadząca działalność rolniczą,
- osoba prawna prowadząca działalność rolniczą (zgodnie z wpisem w Rejestrze Przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym),
- mieszkaniec obszaru wiejskiego.

Kryteria dostępu:

- projekt zlokalizowany jest w gminie wiejskiej lub miejsko-wiejskiej w miejscowości liczącej do 5 tys. mieszkańców.
- wnioskodawca musi posiadać

pozwolenie konieczne dla realizacji projektu oraz jego szacunkową wycenę,

- musi posiadać na bieżąco uregulowane zobowiązania podatkowe i z tytułu ubezpieczeń społecznych,
- pomoc nie może być przyznana podmiotowi, który jest dłużnikiem Agencji w związku z naruszeniem przez niego zasad udzielonej mu poprzednio pomocy.

Procedura ubiegania się o pomoc:

Wszelkie sprawy formalne prowadzone są przez Oddziały Regionalne Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Tam składa się wniosek o pomoc finansową i tam podlega on ocenie formalnej pod kątem poprawności jego wypełnienia, kompletności załączników. Przyjęcie projektu do realizacji następuje formalnie z chwilą zawarcia umowy pomiędzy Agencją i wnioskodawcą. Umowa określa zobowiązania Agencji do współfinansowania planowanego projektu, pod warunkiem, że beneficjent pomocy zrealizuje go w określonym zakresie i terminie, udokumentuje poniesione koszty i dotrzyma zobowiązań. Pomoc finansowa

W pewnych też przypadkach może on ją utracić i będzie zobowiązany do jej zwrotu np. gdy nie zrealizuje projektu w zakresie przewidzianym umową, dokona zmian co do określonego w umowie (lub aneksie do umowy) zakresu lub terminu realizacji projektu, nie udokumentuje realizacji projektu w sposób określony w umowie itp.

Pytamy czy warto? Warto... ta forma wsparcia wydaje się idealnym rozwiązaniem dla tych co myślą o budowie lub modernizacji indywidualnej infrastruktury z zakresu: dróg wewnętrznych, urządzeń zaopatrzenia w wodę, urządzeń do odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz sieci i urządzeń zaopatrzenia w wodę.

Opracowała: Iwona Petruczynek
Oddział Grabanów

OPONY ROLNICZE BIEŻNIKOWANE * NOWE

NAJNIŻSZE W REGIONIE CENY OPON NOWYCH!

- PEŁNA GWARANCJA !
- TRANSPORT DO KLIENTA !
- UPUST ZA ZDANIE STARYCH OPON!
- SPRZEDAŻ RATALNA !

DO KAŻDEGO KOMPLETU OPON ZESTAW MONTAŻOWY GRATIS

UWAGA ROLNIKU!

WYKORZYSTAJ DOPLATY UNIJNE NA ZAKUP OPON
BIEŻNIKOWANYCH LUB NOWYCH DO SWOJEGO SPRZĘTU ROLNICZEGO.

Baza

CHEŁM ul. Dembowskiego 1/2

tel. 082/565-18-95

Ile pieniędzy i dla kogo ?

Przed dwoma laty, na spotkaniach przedreferendalnych często padało pytanie – co ta Unia nam da? Minęło trochę czasu, rozpoczął się okres składania pierwszych wniosków o dopłaty obszarowe. I znowu często padały pytania – czy aby na pewno te pieniądze będą osiągalne. Wiara w dostęp do pieniędzy Unii zwykłego, szarego obywatela zaczęła wzrastać wraz z wpływem pieniędzy na konta rolników. Informacja o przelewach na konta zgasiła resztki niewiary nawet w eurosceptykach. Uwidacznia się to w zainteresowaniu mieszkańców wsi dostępnymi programami z funduszy Unii Europejskiej. Mało jest już pytań – czy dostanę pieniądze?, natomiast dużo jest pytań – jakie są dostępne pieniądze i ile.

A pieniądze są praktycznie dla wszystkich. Są pieniądze dla dużych gospodarstw, inwestujących w rozwój ale są również dla gospodarstw małych na podwyższenie ich możliwości produkcyjnych.

Duże gospodarstwa mogą uzyskać pomoc unijną na zakup maszyn i narzędzi nowych lub używanych, zakup lub modernizację budynków, zakup stada podstawowego itp.

Pomoc dotyczy zwrotu poniesionych kosztów netto na inwestycje w wysokości 50 %, 60% a nawet 65% jeśli gospodarstwo realizujące projekt prowadzone jest przez młodego rolnika i na terenach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (do tych terenów zalicza się obszar powiatu bialskiego). Wysokość dofinansowania nie może przekroczyć 300 000 zł na jedno gospodarstwo.

Aby uzyskać dofinansowanie należy uprzednio złożyć wniosek wraz z kompletem dokumentów w Lubelskim Oddziale Regionalnym Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Elizówce.

Mieszkańcy obszarów wiejskich, rolnicy a także przedsiębiorcy prowadzący działalność rolniczą na wsi mogą skorzystać z dofinansowania w zakresie poprawy infrastruktury. Na czym to polega? Otóż jeśli w gospodarstwie lub w firmie występuje potrzeba utwardzenia drogi dojazdowej (nie będącej drogą publiczną), placu manewrowego (podwórka), lub podłączenia do ujęć wody, kanalizacji czy linii elektrycznych można złożyć wniosek i po jego zatwierdzeniu otrzymać dofinansowanie w wysokości 50% poniesionych kosztów netto – nie więcej jak 480 000 zł.

Dla rolników lub domowników rolnika, zamierzających podjąć dodatkową działalność pozarolniczą przewidziane jest wsparcie w wysokości 50 % poniesionych kosztów nie więcej jak 100 000 zł na jednego beneficjenta. Wszystkie omawiane powyżej formy pomocy wypłacane są po podpisaniu umowy z ARiMR oraz po realizacji zadania ze środków własnych i złożeniu wniosku o refundację.

Finansowane z budżetu Unii są też działania, które nie wymagają wkładu środków własnych. Należą do nich; wsparcie gospodarstw niskotowarowych, dostosowanie gospodarstw do standardów Unii Europejskiej (np. budowa płyt gnojowych i zbiorników na gnojówkę), oraz całe pakiety programów rolnośrodowiskowych.

Gospodarstwa niskotowarowe to niewielkie gospodarstwa, których potencjalna produkcja towarowa kształtuje się na poziomie 10 000 zł do 20 000 zł (2-4 ESU), planujące umocnienie i rozwój gospodarstwa. Wsparcie wynosi 5 800 zł rocznie przez okres 5-ciu lat.

Pieniądze przewidziane na dostosowanie do standardów Unii

Europejskiej zostały wyczerpane według prognozy wydatków na złożone dotychczas wnioski) i z dniem 15 marca Agencja wstrzymała przyjmowanie tych wniosków. Niemniej jednak ponad 1000 rolników z naszego terenu takie wnioski zdążyło złożyć.

Wnioski do programów rolnośrodowiskowych np. rolnictwo ekologiczne, utrzymanie łąk ekstensywnych, uprawę poplonów, zachowanie niektórych ras przyjmowane są przez cały ten rok z tymże pierwszy termin ich rozpatrywania to 15 czerwiec br.

Uzyskanie tych pieniędzy nie jest rzeczą trudną. Należy tylko pokonać niewielką barierę biurokratyczną w postaci przygotowania i złożenia wniosku wraz z odpowiednią dokumentacją. Wnioski do tych programów składane są w biurach powiatowych ARiMR. Pomoc w wypełnieniu wniosków do wszystkich rodzajów wsparcia można uzyskać nieodpłatnie w siedzibie Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego w Białej Podlaskiej na ulicy Żeromskiego 3 lub w Ośrodku w Grabanowie – nieodpłatnie.

Dlatego też zachęcam wszystkich do skorzystania z porad naszych specjalistów i wyboru możliwej formy pomocy finansowej. Czas jest rzeczą ważną, ponieważ limity pieniędzy są określone i tak jak na budowę płyt gnojowych, mogą ulec wyczerpaniu.

Od 15 marca przyjmowane są wnioski o dopłaty obszarowe na rok 2005.

Pracownicy Ośrodka Doradztwa Rolniczego mogą pomóc w ich wypełnieniu.

Zapraszamy do naszych biur. ■

Janina Kempka

VII Forum Przedsiębiorczości w Lublinie

10 marca 2005 r. pod patronatem Wojewody Lubelskiego odbyło się w Sali Błękitnej Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego VII Forum Rozwoju Przedsiębiorczości na terenach wiejskich. Organizatorami Forum byli jak co roku Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli oraz Lubelski Urząd Wojewódzki.

Uczestnikami Forum byli przede wszystkim mieszkańcy wsi – rolnicy, przedsiębiorcy wiejscy oraz wszyscy ci, którym problematyka rozwoju przedsiębiorczości na terenach wiejskich jest bliska. VII Forum swoją obecnością zaszczylił Podsekretarz Stanu w MRiRW Pan Stanisław Kowalczyk.

Tematem przewodnim tegorocznego Forum było pokazanie kierunków rozwoju w sektorze przedsiębiorczości oraz szans jej rozwoju w województwie lubelskim. Pan Ryszard Boguszewski Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego, przedstawił założenia Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2006 – 2020 i wynikające z niej kierunki działań oraz nisze wykorzystujące zasoby województwa w rozwoju wiejskiej przedsiębiorczości. Przedstawiono zostały także możliwości pozyskania

środków finansowych na rozwój pozarolniczych działalności gospodarczych na terenach wiejskich. Kolejne wystąpienie Pani Izabela Byszewska z Polskiej Izby Produktu

Regionalnego redaktor Naczelna „Modnej Gospodyni”, dotyczyło problematyki wprowadzania lokalnych i regionalnych produktów na rynek. Bardzo ciekawym punktem Forum była prezentacja Karczmy „Biesiada” z Wojciechowa – przedsięwzięcia opartego na produktach lokalnych i tradycyjnych oraz prezentacja dokonań Stowarzyszenia na Rzecz Aktywizacji Mieszkańców Polesia Lubelskiego z Hołowna.

W dalszej części imprezy Panowie Andrzej Hałasiewicz – Dyrektor Programu Aktywizacji Obszarów

Wiejskich FAPA i Jacek Węsierski – niezależny ekspert, przedstawili szanse oraz bariery na drodze rozwoju alternatywnych i dodatkowych źródeł dochodu na terenach wiejskich Lubelszczyzny, prowokując uczestników do ożywionej dyskusji.

Tradycyjnie już obradom Forum towarzyszył Kiermasz Świąteczny produktów regionalnych i tradycyjnych, podczas którego przedsiębiorcze osoby z terenów wiejskich mogły sprzedawać swoje wyroby świąteczne.

Karolina Piaseczna

Spotkanie z Pieśnią i Tradycją Wielkopostną

W Niedzielę Palmową – 20 marca br. w Woli Osowińskiej, gmina Borki odbyły się VII Spotkania z Pieśnią i Tradycją Wielkopostną. Organizatorzy spotkania to Gminny Ośrodek Kultury zs. w Woli Osowińskiej, Parafia Rzymskokatolicka w Woli Osowińskiej, Zespół Śpiewaczy z Woli Osowińskiej i Wojewódzki Ośrodek Kultury w Lublinie.

Zaproszenie do udziału w uroczystości przyjęło 25 zespołów śpiewających z powiatów: Radzyń

Podlaski i Łuków. Obecni byli też zaproszeni goście – Starosta Powiatu Radzyń Podlaski, Poseł na Sejm RP Franciszek Stefaniuk, Wójt Gminy Borki Henryk Mateusiak, Dyrektor Zespołu Szkół Rolniczych w Woli Osowińskiej, oraz pracownicy Lubelskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego.

Po uroczystej Mszy Świętej w Kościele Parafialnym w Borkach, 25 zespołów śpiewających wystąpiło z repertuarem wielkopostnych

pieśni. Po koncercie zaproszono wszystkich uczestników spotkania do remizy OSP na degustację tradycyjnych potraw przygotowanych przez członkinie występujących zespołów śpiewających, a następnie podsumowanie zaplanowanych konkursów: na Palmę Wielkanocną i potrawę tradycyjną. Uczestnicy spotkania z wielkim zaangażowaniem przygotowały się do udziału, zaprezentowały się w repertuarze jednej, wybranej pieśni

ciąg dalszy na s. 18 ➡

⇒ wielkopostnej, przygotowały potrawy wielkanocne i wielkopostne do degustacji i oceny, oraz wykonały Palmy Wielkanocne. Prezentowane potrawy dotyczyły różnorodnych potraw wielkopostnych i wielkanocnych. Były potrawy z różnych grup produktów – tradycyjne wędliny, potrawy z mąki – pierogi, chleb i ciasta. Były potrawy tradycyjne, sporządzane od kilku pokoleń, według wielopokoleniowej receptury, na bazie tradycyjnych, świeżych produktów z gospodarstwa rolnego, ale i też współczesne, które mogłyby być podawane na eleganckich przyjęciach. Wszystkie były estetycznie, profesjonalnie udekorowane i bardzo smaczne.

Zespoły śpiewacze przywiozły też okazałe Palmy Wielkanocne, które były prezentowane na spotkaniu – Kościele, a później podczas podsumowania.

Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury postarał się o sponzorowanie imprezy i w związku z tym praca, zaangażowanie oraz aktywność uczestniczących zespołów została uhonorowana dyplomami i nagrodami rzeczowymi. Zarówno występy zespołów, przygotowane potrawy oraz Palmy były oceniane przez wytypowane komisje konkursowe, w osobie – Pani Dyrektora Zespołu Szkół Rolniczych w Woli Osowińskiej i specjalistów Ośrodka Doradztwa Rolniczego.

Trudne było zadanie komisji oceniającej, aby wytypować zwycięzców konkursów na najokazalszą Palmę, najatrakcyjniejszą potrawę. W związku z tym, komisja postanowiła nagrodzić równorzędnymi nagrodami wszystkich uczestników.

Spotkanie było nagrywane przez lubelskie media – radio i telewizję.

Bożena Warda

Trawnik w naszym ogrodzie to kłopot czy przyjemność

Wiosna to okres w którym się zastanawiamy czy warto mieć trawnik jeśli go nie mamy czy warto go założyć.

Warto dla tego ponieważ, trawnik spełnia wiele funkcji w życiu człowieka, daje poczucie piękna i estetyki, uzupełnia najbliższe otoczenie, jest oprawą dla zabudowań oraz działa kojąco na nasz system nerwowy i poprawia nasze samopoczucie. Trawnik daje pełną harmonię obiektu z krajobrazem, jest dobrym tłem do nasadzeń roślin ozdobnych, symbol ładu i porządku. Oprócz znaczenia estetycznego stwarza doskonałe warunki do prowadzenia zabaw i gier, swobodnego poruszania się, a zieleń przywraca równowagę psychiczną człowieka. Zbliża się wiosna więc chciałabym się z Państwem podzielić się kilkoma radami co do zabiegów pielęgnacyjnych na trawniku.

Ci którzy mają trawnik marzą, aby był gęsty i równo porośnięty soczystą zielenią. Często jest tak, że na naszym trawniku pojawiają się puste miejsca porośnięte mchem, chwastami a nawet goła ziemia. Trawa źle rośnie, wyschła podczas upałów, została przenawożona czy też zbyt wysoko skoszona, zniszczyły ją choroby i szkodniki. Wówczas zadajemy sobie pytanie co należy zrobić aby nasz trawnik ponownie ładnie wyglądał.

Trawnik po zimie

Po obeschnięciu ziemi na wiosnę przystępujemy do starannego wygrabiania zeschniętej trawy i nawożenia nawozami wieloskładnikowymi w ilości 2-3 kg/100 m². Zabiegiem jaki jest niezbędny na naszym trawniku to wertykulacja, która polega na pionowym cięciu darni specjalnym urządzeniem z wąskimi nożami tzw. wertykulatorami. Następnym zabiegiem jaki możemy wykonać to areacja /napowietrzanie/ polegająca na tzw. nakłuwaniu gleby. Zabieg ten powinniśmy wykonywać na glebach zwięzłych i tam, gdzie trawnik jest intensywnie eksploatowany. Najprostszy sposób prowadzenia areacji jest podziurawienie

darni za pomocą widel amerykańskich lub kolce zakładane na buty. Następnie powstałe otwory wypełniamy mieszaniną żwiru i torfu na grubość około 0,5 cm. Proces ten przyspiesza regenerację trawnika. Po wykonaniu tych zabiegów powinniśmy przystąpić do uzupełnienia miejsc pustych na trawniku. Wysiewamy nasiona traw tej samej mieszanki którą obsialiśmy cały trawnik /aby nie było plam zieleni w innym odcieniu/. Następnie nasiona przysypujemy cienką warstwą piasku z torfem i delikatnie przygniatamy. Przysypujemy po to aby często występujące silne wiatry nie wywiewały bardzo lekkich nasion.

Mech to prawdziwa plaga trawników

Trawnik usytuowany na glebach zwięzłych, w miejscach podmokłych czy zacienionych często zamiast zdobić swoim wyglądem szpeci. Wówczas właścicielom nasuwa się myśl aby zrezygnować z jego prowadzenia. Możemy zaradzić i temu problemowi. Mech jest wskaźnikiem nadmiernej wilgotności gleby i silnego zakwaszenia. Pierwszym zabiegiem jest areacja. Następnie możemy wapnować glebę. Wapnujemy dosyć ostrożnie ponieważ za dużo wapna jest szkodliwe dla traw – niszczy bowiem lekko kwaśne środowisko gleby, właściwe dla ich rozwoju, a stymuluje wzrost chwastów. Dobre efekty daje przykrycie 2 cm warstwą piasku, trawa doskonale sobie poradzi, a mech powinien zginąć. Możemy stosować również środki chemiczne np. Antymech lub nawozy z dodatkiem środków zwalczających mech. Trzeba pamiętać, że mech jest dość odporny na większość preparatów chwastobójczych. Skuteczne są tylko w dużym stężeniu, co może być niebezpieczne dla traw.

Rozwój obszarów wiejskich

Chwasty

Chwasty to gatunki roślin niepożądanych na trawniku, które wyrastają wśród kepek traw. Konkurują z trawami o światło, wodę i składniki pokarmowe. Obecność chwastów jest jednym z objawów choroby na trawniku. Dobrze uprawiony trawnik nie da możliwości rozwinienia się chwastom. Trawniki osłabione przez mróz, suszę czy nadmierne opady deszczu sprzyja rozwijaniu się chwastów jednorocznych, dwuletnich jak i wieloletnich. Chwasty zwalczamy poprzez częste koszenie trawnika, wycinanie i wyrwanie korzeni oraz stosowanie herbicydów. Polecane preparaty chemiczne to: Chwastox D lub M, Pielik Aminopielik D i P. Starane 250 SL, Mniszek, Bofix stosujemy na mniszek pospolity, babki, krwawnik, pięciornik gęsi, powój polny. Herbicydy stosujemy w dni bez deszczu i w temperaturze powyżej 15°C. Na trawnikach zaniedbanych, słabo zadarnionych na glebach ubogich w składniki pokarmowe i zakwaszonych występuje skrzyp polny. Aby go zwalczyć należy zastosować wapno

nawozowe, intensywnie nawozić azotem i wałować trawnik. Możemy również zastosować herbicydy, np. Chwastox. Najlepiej wykonać zabieg wczesną wiosną lub w lipcu.

Pamiętajmy o tym, że jeśli zastosujemy herbicydy na trawniku nie powinniśmy na niego wchodzić przez okres 3 dni oraz nie wolno stosować herbicydów na świeżo założony trawnik.

Pies na trawniku

Psy zagrażają drzewom i krzewom w naszym ogrodzie, natomiast suczki – trawnikom. W miejscach, które wielokrotnie są podlewane przez nasze pupilki gromadzi się sól. Trawa wówczas żółknie i brązowieje. Możemy temu zapobiec poprzez polewanie i obfite zraszanie. Psi mocz zostanie wtedy rozcieńczony i wsiąknie głęboko w glebę. Tam gdzie trawnik został wypalony, należy posiać trawę lub położyć kawałek darni z innego miejsca.

Bardzo ważnymi zabiegami na naszym trawniku jest częste koszenie. Wpływa na wygląd trawnika oraz jego zdrowotność. Powinniśmy kosić

trawnik raz w tygodniu nawet wtedy gdy wilgotność gleby i powietrza jest niska. Częste koszenie wpływa na spływanie systemu korzeniowego traw i szybkie wyczerpanie się składników pokarmowych z podłoża. Dlatego niezbędne jest regularne nawożenie trawników nawozami mineralnymi. Szczególnie ważne jest dokarmianie azotem. Składnik ten decyduje o wzroście roślin, krzewieniu oraz utrzymaniu żywozielonej barwy trawnika. Od października nie stosujemy azotu. W okresie wegetacji stosujemy 5-8 porcji nawozu azotowego. Natomiast fosfor i potas wysiewamy wiosną i jesienią. Pamiętajmy w okresie suszy o podlewaniu trawnika. Susza i wysoka temperatura powodują najczęściej zahamowanie wzrostu traw. Do podlewania używamy zraszaczy o niezbyt intensywnym strumieniu wody. Czynność tę należy wykonywać nad wieczorem i tak aby gleba nasączyła się wodą na głębokość 5-7 cm raz lub dwa razy w tygodniu w zależności od temperatury powietrza.

Teresa Wypych

Przepisy naszych gospodyń

Wczesną wiosną trudno o świeże owoce miękkie, polecamy więc receptury na ciasto z kremem budyniowym.

Snikers

Składniki: na ciasto – 500 g mąki, 200 g cukru, 1 margaryna, 2 łyżki miodu, 2 jaja, 1 łyżeczka sody. Polewa orzechowa – 300 g orzechów włoskich, 0,5 szklanki cukru, 3 łyżki miodu, 3 łyżki margaryny. Masa – 0,5 l mleka, 0,5 szklanki cukru, 2 cukry waniliowe, 4 łyżki mąki pszennej, 4 łyżki mąki ziemniaczanej.

Sposób przyrządzania: z podanych składników zagnieść ciasto i podzielić na 2 części. Orzechy i pozostałe składniki na polewę gotować na małym ogniu, aż zgęstnieją. Na koniec dodać 1 łyżkę zimnej wody. Każdą część ciasta rozwałkować, przełożyć do formy. Na jedną część wyłożyć polewę orzechową, upiec. Pozostawić do ostygnięcia. Przygotować masę. Połowę mleka zagotować z cukrem. Pozostałą ilość połączyć z mąką

pszenną i ziemniaczaną, wlać do gotującego się mleka, mieszać aż zgęstnieje. Pozostawić do ostygnięcia. Margarynę utrzeć na puszystą masę, dodawać po łyżce budyniu i ucierać do uzyskania jednolitej konsystencji. Gotową masę wyłożyć na placek bez orzechów, przykryć drugim plackiem, tak by orzechy były na wierzchu ciasta.

Bawole oko

Składniki: ciasto kruche – 0,5 szklanki mąki, 1 szklanka cukru pudru, 4 żółtka, 1 łyżeczka proszku do pieczenia, 1 cukier waniliowy, 1 margaryna, 3 łyżki miodu, kilka łyżek dżemu.

Biszkopt – 3 jaja, 3/4 szklanki cukru, 3/4 szklanki mąki, 1 płaska łyżeczka proszku do pieczenia. **Krem** – 0,5 l mleka, 2/3 szklanki cukru, 1 margaryna, 1 cukier waniliowy, 2 czubate łyżki mąki ziemniaczanej, 2 łyżki mąki pszennej, garść rodzynek.

Sposób przyrządzenia: składniki na kruche ciasto połączyć, zagnieść. Podzielić na 2 części, 1 część rozwałkować i ułożyć na wysmarowanej tłuszczem i wyłożonej pergaminem blaszce. Wierzch posmarować dżemem śliwkowym, z czarnej porzeczki, wiśni lub malin. Z pozostałego ciasta uformować wałeczki o długości blachy. Ułożyć je na blaszce, na cieście w równych odstępach, upiec. Do biszkoptu białka ubić na sztywno, dodać cukier i ubijać aż cukier się rozpuści. Następnie dodać żółtka, wymieszać. Masę delikatnie połączyć z mąką i proszkiem do pieczenia, tak aby uzyskała jednolitą konsystencję. Biszkopt upiec na blaszce o takich samych wymiarach, jak na ciasto kruche. Na krem – 0,5 szklanki mleka wymieszać z mąką, pozostałe mleko zagotować z cukrem i margaryną. Ugotować budyń, dodać rodzynek. Gorącą masę wyłożyć na kruche ciasto, przykryć biszkoptem. Placek można polać polewą czekoladową.

Opracowała: Maria Godziuk

PZDR Biała Podlaska

VOGEL NOOT
SOIL SOLUTIONS

CASE IH

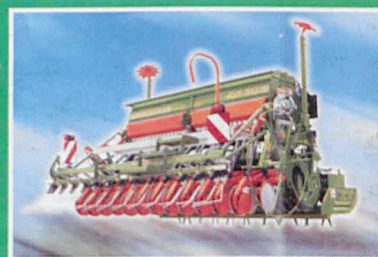
**CIĄGNIKI ROLNICZE
60 DO 280 KM**

CT 5080

AMAZONE

KONSULTACJI ds. SPRZEDAŻY

Dariusz Kołodziejczyk
0-600 612 493

Krzysztof Gny
0-604 644 055

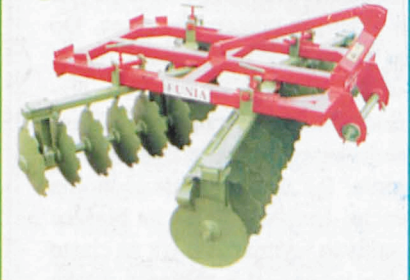
Marcin Pietrzak
0-694 167 325

SPRZEDAŻ CZĘŚCI ZAMIENNYCH

Wojciech Portka
tel. 721-68-20

najlepsza do sianokiszonki

FAMAROL

**SPRZEDAŻ CZĘŚCI
ZAMIENNYCH DO:**

- kombajnów zbożowych
- ciągników rolniczych
- maszyn uprawowych
- sprzedaż hurtowa i detaliczna

**SPRZEDAŻ
MASZYN UŻYWANYCH**

- kombajny zbożowe
- ciągniki rolnicze
- maszyny uprawowe

